

”گوناپ“

زرگر حسن کچی، شیئرانی دپتر
شوماز ————— محمد یوسف گجلی

بلوچ ایڈمی کوٹیہ

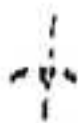
”گوناپ“

زرگر حسن کچی، شیشٹرائی دپتہ

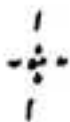
شوباز ..... محمڈ یوسف گچی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

رکھیں حق پہ بلوچی اکیڈمی کو سٹم

اپریل ۱۹۷۶ء	.....	اولی بار
۵۰۰	.....	لیکچر
اسلامیہ پریس کونٹری	.....	چھاپ کنوک
بلوچی اکیڈمی کونٹری	.....	سنگ کنوک
۱۳۲	.....	تاکدیم
سٹلے گلدار	.....	بہا

لر

تاک نم	سرگال	پرو
۱۶	جی ترا باگواہ ج سسین سارتیں	۱
۲۷	منک اول پر زبان روت کرم ساہنوں	۲
۵۶	بیا او پیرا گلیں مرگ سلیمانی	۳
۵۹	بیادش گریشیں بیٹے رستیں	۴
۷۰	لعل منی سورہاں دوش بی بے قدر	۵
۷۶	کنپتی د تمری سخن سازیں	۶
۸۲	بیا گازی میں سپوان درگالیں مزار	۷
۹۲	اؤ کپوت سبزیں تو ناگ و سلوات کنے	۸
۹۸	بیا یلیں پنگ مرگ مزین مورشیں	۹
۱۰۳	زی از قدرت ج پروردگارو	۱۰
۱۱۳	اے خطہ انت بلکیں آجزیں پر یاتے	۱۱
۱۱۶	نور جڈ بندت اپہ حراسان و	۱۲
۱۲۳	بندت اپہ باگیں کندھار نوداں	۱۳

سرگال

اے گیدی پر قہقہائی گوسستگیں مور پر آدینک آدانی ادب ،
 ن رنج و شائری منت ۔ حرض قومے لوقتی اسے مدھی حورا سرگر و
 محکم داشتہ یا اہچ دور و زمانگ پر آشرہاں رکھینتہ و پلگارتہ
 سرچی صما قرماں نہ الیک و لوقتی زوان و ادب ، را دیما بڑتہ و پرت
 و نامے پیداک کرتہ بلکین آداں زہ پر حرکت دینجاتاں ترقی
 کتہ و دیارواں منت اڈ و گنیائے دیار و ک ربور ناکیں قرمانی
 سرٹپ و دی پرورت جوانیں صندے گپتہ ۔ ایشیا و انجین کساں
 کسانیں قوم ہاڑ منت کہ آء اہچ ہندات و درملکی قرمانی لگت
 عالی و ایر دست بوٹنگ پر سٹوب و اہچ الم پر روزنائی و زہبر
 بردگنت ۔ بلوچ قوم دی ایشیا و چھاں قرماں یکیت ۔ اسے قوم پر
 گوسستگیں احد پر تہدگیں ادب و تاریخ ابید شائری و دیگر چھ ڈول
 و دست نکپیت ۔ مئے یکیں شائری منت کہ مئے گوسستگیں تاریخ
 و مارا ڈسیت ۔ کہنیں شائراں احدی دور پرورت ماں وقی اوگون
 و رملکی حاکماں جنگ و مٹرایانی کس ۔ و داستان ، گرانیں صوب و نادرا
 صیانی یا آرد تو پانانی بیباں ماں وقی دریں گالاں ہند کرگنت ۔
 رند و لاشار پروسی سالی ۔ بگ و چوپ ، صھارین پر دوار بادشاہی
 پر گرتنگ پر جنگ و بلوچانی اداری ،

عانی دشنے مرید ء داستان، براہِ صحرہ کمال جنگ یا گڈاں بالہ
 گورگیچ و سیرگت و مڈایانی حال مارا اپج اعدی شائری ء رسیت
 اگن مرجی اے شیئر و کمال مارا دست میا تکیناں تہ ماوتی کہیں
 تاریخ ء چہ پہک گوردنا زانت بوتال۔ چیا کہ شائری یک انچیں
 حُب و جو زگیت کہ پشچہ دگہ اہم و مٹائی پادانگ جاہ و میستے پکار
 نیت۔ ہلکین شائری یک رُز نیت، یک ہنرے ایت، حرکے
 ء راکہ واجہ اے ڈژن و صحرہ ء دنت آء اے صحرہ واجہ
 و دستاد لیگت بیت۔

بلے ودھی صبر ایشنت صحرہ مٹے اعدی شائراں کہیں و درج
 تیوگیں تاریخ دتی شیئر و کالانی تہانز آرتہ و پہ آہو کیں لٹلاں
 جہدیگ کتہ بلے انچہ کہ طیسرا گرتشت بلونج قوم اپج اہم رزانت
 ء رڈنانی ء زہر بوتہ پیشا مٹے کہیں شائری کہ مٹے اعدی
 تاریخ دی استنت آء ہم نبشتہ و کتابی نکل ء نہ ننت بلکین
 اپج جا کہ خان رند ء پسیری و در ء بگرتن روپ مروجی ء مٹے
 پھر الیں مہلوک ء پراہیں سنگ و ڈوہرائی انا مت ننت اد
 اپج پشہ ۱۱، پشہ ء مے ڈول ء پیداک ننت۔ ایشی اثر لے
 بوتہ کہ قرنائی قن ء تیر بوٹنگ ء سوٹن ء بازیں شائراں شیئر و
 کال گم دگار بوتگنت یا صحرہ مردم ء راکہ چھنے شیئر یات
 بوتگنت و صا مردم بہیران بوتہ تہ صا کلیں شیئرہ گون مردم
 حذ ء پہ ابد حالانی چیر ء کڈو بے گواہ بوتگنت۔ اگن چھنے شیئر
 پشہ کہتہ آء دی پشہ یانی آسر بوٹنگ ء گول مہلوک ء شمر
 شنگنت یا گڈاں یک شائری ء کال گویں دومی شاعر ء کالان
 انچہ ادوار بوتگنت کہ نون آہانی گیشینگ و جتا کنگ یک مشکلیں

کارے بُرتے - چوش بزاں مئے کہنیاں شائری و سستگیاں دستونک
 و شنگ و تاتا برتگیں مرردانگانی دوار چنگ و کمانگ و
 پھچ ڈولیں سر پہلویتیں جہدے نبوتے - مئے کہنیاں شائری و دریں
 گال و گپتار عاکانی و ڈالی و گواچی برتگنت - مئے سوب مُنت
 کہ مئے زکیں و رنا اچ و قی اصدی شائری و تار یخ و بے زانت
 مُنت - اگن ما و ترا کوڑی و نامداریں تو مانی رد و لیکان تہ گڈاں
 ہاند مُنت کہ اچ گلاں پیر ما و قی گو سستگیاں دور و شائری و ہاروا
 انجیں پٹ و پوے دست و بگراں کہ مئے اصدی شائری و دستونک
 و شنگیاں مرردانگ و دوار نزارنگ و پچ کنگ ببت - ہو کہ
 اے رد و بلوچی اکیڈمی کوڑے و گوں و قی ناتواں و ہمیں
 و لیصال یک جہدے دست و اگتے او چننے شائری و پتر
 نزارنگنت یا کہ بہتیں مردم و قی ڈول و گوں مئے کار و و گلکاش
 مُنت بلے جتا جتا و یک یکی و نئے اے کار آسربوت کنت و نئے
 مئے جہد و یاشت کنت - اگن ایشی سر جہی پکار مُنت تہ تپاکی
 و یکے درمی و کنگ و مدت المی مُنت -

اے درگت و زرگر حسن کچی و شمیروانی و پتر و دگوناپ
 شے دست و مُنت - زرگر حسن مئے اصدی دور و گڈی شائری
 شائری و کال اے جبر و سہا کنت کہ آلی نہ ایوک و گوں و قی زبریا
 حیاں و نیکیں و اصعکان زند و ہر تک و پھنا تاں و چو آدنیک و
 ویا آرتگنت - بلکیں آئی گوں و قی شمدین گپتاراں بلوچی شائری
 و را یک زکیں گونا پے و اتہ - مئے اصدی شائری و کہنیاں چادر و
 راجام و رک، سلا پازل اُد ملک دینار میر و اڑی و پد اگن کے
 و نوک کنگ و جہد کتہ تہ زرگر حسن چھاواں یکیت - بلوچی شائری و

چادر کہ اچھ پازلی ۽ دور ۽ پر پیک درنگ و راڈ لڈ بنگت۔ زرگر
 رتی وحد ۽ گرن رتی احساس تراشنگیں گواں ایشی سمیں پاک و شوان ۽
 اچھ گیت کہ چاڑک بوتہ۔ اسے بارو ۽ زرگر رتی دی بک جاگہ گوشتیت۔
 صر تنی بوجی جو چادر وں کہیں نوک گتہ۔

زرگر حسن کچی ماں ۱۹۳-۱۸۹۰ء میانجی سالوں وری بوتہ۔ اسے مے وحد
 و باری ات کہ مئے ڈسیر ۽ الم روانگ نیستت پیشا آئی شیرنے بنشت
 بوتت و نہ کتابی شکل ۽ نزارگ بوتت۔ زرگر دی اندر شائری ڈول ۽
 رتی شیر حارڈسیر ۽ نامی نہیں پہراں داندر شیر گوشان ۽ دانتت مے سوب
 منت کہ آئی گیشتر خیر و کال کارو بے گواہ بنگت یا ہما مرداں ۽ کرات آنت
 آداں وحد و ناگ ۽ تیر بونگا گوں شمر شنگت۔ صو کہ زرگر ۽ رتی گدی ارم
 گوں واجہ میر محمود خان گچی و واجہ میر عنایت اللہ گچی ۽ تیر کت بے زانک
 آداں دی شائر ۽ گپتاراں ۽ نرنیارتہ۔ اگن نامرچی آئی گپتار جو پیک گم و
 کار نبرنتت۔ کتاب جو صنت شیر من ۽ زرگر ۽ پنج واجہ محو بخش و دانت
 کہ اسے شیر شائر ۽ رتی ارم ۽ کاگدانی جتا جتاییں چند انی سر ۽ بنشت
 کرنگت۔ چار شیر واجہ عبداللہ جان جمال دینی ۽ دانتت دیک شیرے
 من اچھ واجہ میر عنایت اللہ گچی ۽ بنشتت کت بے پادام شائر ۽ گیشتر شیر
 زبان بونگت۔

کتاب جو اطلاع بارو ۽ بلکنی وانزکان ۽ کیس ڈک ۽ خیالے بیت بے اسے
 رو ۽ من گوں رتی وانزکان مے و سندی ۽ کنیں کہ بوجی املا ۽ سبر ۽ تنگہ بچ
 ڈولیں پیلہ ۽ نبرتہ ارنے ایشی یک جتا و چکیں رھندے درگیبک بوتہ۔
 بوجی ۽ شائر، شہ نو لیس، زوان کراس اوداندر وانزک صر کس رتی ڈول ۽
 بنشتت کنت۔ صر مردم ۽ زریگ جو رتی یک رھندے درچتہ و صائی ۽ سرد
 جنتیت پیشا بچ کتابے ۽ یادگر بنشتانکے جو اطلاع رھندگوں و دینی ۽ وپ

نکیت کے حال کے کتاب رنگت۔

”گرناب“ شے دست دانت الفی املہ و رجبہ سم شے دیانت -
 کتاب و جہدہ کنگ و وحدہ من سے جہدکت کہ حرض صا در ملک و سماگیں
 زمانانی لیز کہ بلرچی زمانہ اوار بیگنت یا سے زوال و چو اندگر دیار و کیں
 زمانانی اول و بدل زرنگنت آوان د بلرچی زمانہ جندے صورتیات و تہا
 ارگ و کرشت کہ بزناں لہیں اپنیں پاری ہولی او اورو و شرب پوش کہ ش۔ خ۔ ص۔ ض۔
 ع۔ غ۔ ذ۔ ز۔ زنگنت بلے ازیں جاگہاں اے شرب تل اصلی صورتیات و ہم آہنگنت چیا کہ چوشیں جاگہاں
 شارب اے شرب بلرچی صورتیات و بدل و آوانی بنی صورتیات و کارمرز کرنگنت۔ پے رد و بدل
 و من بہا و قی و انزاں ارز لہماں۔ چیا کہ اے سببیں مٹ و بدل گوں
 پکیں نیت و بنگنت۔ تنکہ سے والا کاں و پچ جنجالے مرسیت
 و اے اول و بلرچی زمانہ املہ و جہدہ پیک شیریں آسے و برینتد من و قی اے جہد
 و تان کجام حد و شرب کہ۔ ایشی پیدا و مٹا داریں۔ وانوک کرت گنت۔

کتاب و نیشہ و جہدیک و پے من سماگیں شگت و واجہانی منت
 واران کہ آداں سوزا سے جہد و گوں۔ من و سکی کت۔ واجہ عبداللہ جان
 جمالہ بنی و واجہ باب محمد پناہ و نہ ایوک و قی و ریں سلا و سوز و اتنت
 بلکیں واجہ عبداللہ جان جمالہ بنی و کتاب و جہدیک و سوزا گدی
 چشتانک و اید شارب و لہتیں شیروی و اتنت۔ واجہ میر عنایت اللہ
 گچی و زرگر و زندہ بار و ہوائیں سرو سوز و ات و یک شیرے
 سم دات۔ زنگر و پنج واجہ محمد بخش و یک مزین جہدے و پیر شارب
 و لہتیں شہر من و بکشتاتنت۔ کتاب و پردپانی وانگ و واجہ
 میر عاقل خان بینگل و منی گرانین برج سبک کت۔ اگن اے
 کلیں واجہ بنی و سکی گوں مہوتیں تہ کتاب چو زوت شے دیا ازگ
 نبوت۔

یوسف گچی
 قلات ۸ ماگست ۱۹۵۵ء

زرگر حسن کچی و زندگی و آئی شائری

نام - اہرہ کالی و زرگر نام حسن مروجی و مروجی آدوئی و آدوئی و آدم
درستہ و آدوئی اشاکاری و مروجی و زرگر و زرگر نام و آدوئی کہ
پہ سوان آئی ایشراونی شائری ہم نام ہذاں شخص و مروجی و آدوئی پر مروجی شائری
گیشتر شیرانی تھا زرگر نام کیت چویش کہ آدوئی گرشیت۔

زرگر حیران و نشتر گنگ و

جلدی بیا بانڈ و وحد اشراک و

بے بازیں جاگہاں آئی گوں اسے نام و آدوئی پیوہی نام دی آرتہ کہ

زرگر حسن میں کن در حقیقت و

تو دتی روزگار و مہر پیت و

مے دڑا و دتی پت و پیر کی ڈیہر و سکیں و پیر و دیگ و کچ و جہر مند ہنگ و
پہ پد آواں زرگر و ابید گوں دتی نام و کچی سم نشتر کتہ و اسے نام آدوئی شیرانی تھا
سہرا بیت۔ چویش کہ و اجد دتی یک شیرے و ناں گرشیت۔

زرگر کچی مروجی و مروجی و درست کنت

سبز و یاقوت پھل و حاکانی پرست کنت

اچے گالاں پدرا بیت کہ دتی اسلیں نام و ابید "زرگر و کچی" دتی شائری نام
و جاگہ و کار بستگت کہ آدوئی مروجی و زرگر حسن کچی و نام و مصشر رنت۔

زرگر حسن و و اہمیں پت و نام محمد یوسف ولد گنگزار
پت نام آدوئی جوگ | بوٹہ آدوئی بیہر و اہم و زرک (ایمانی بلوچتان) و

زرگر نام و بوٹہ زرگر حسن دتی پت و پیرک و نام آدوئی یک شیرے و

ماں بیان کنت

نام منی زرگر حسن بن یوسف را بنی گنگنار

حاکمان پاردوہ ہشتی مخصوص خدمت گذار

زرگر پت و پیرکب کا در پوریاں جو پٹ و پول مڑا دزک لید دات سر
 دنگبار و زنگبار) و سنگنت کہ زرگر سے دران یکی و دو چاں ماں زنگبار و سودی
 برتہ۔ آئی و دی برنگ و سال تہ زانگ نسبت بر چہ کہ پیو پلین بلوچ مہلوک
 الم و دایگ ہرنگ و سوب و اسپر ز مگانی و دی برنگ سا کے و براتی
 و صدر پاساں ہشتہ نکنت بلکین اپہ قرن و پیریاں بگرتی و پچ مردچ
 و زنگ و مردمانی و دی برنگ یا براتی و صدر پاس و اپہ مزین و اتو
 و کارانی و رگت و یکت چوش کہ پانی د کال ہر سال و دی برتہ۔ پانی سردار
 آذات خانی جنگ و سال و سرتہ ما کہ پانی مزین بش و سال و ترک برتہ ات۔
 سے ڈول و زرگر حسن و دی برنگ و پکین سال زانگ نسبت بل گیشہ کشیں
 مردہ اے حیر و گوشتنت کہ زرگر و جنڈ و اہام گشتت کہ موگر کب بروش و
 جنگ و منی ارم شمش سال برتہ" اچے صبر و زاصریت زرگر حسن غلط
 ماں ۱۸۹۴ء و میا بجی سال و دی برتہ رگورک پھوش و جنگ جنوری ۱۸۹۵ء
 و برتہ) اپہ زنگبار و داتر کنگ و پدھگر و واجہیں پت گوں و قی کھول و
 روار ایرانی بلوچستان و رتی پت و پیرکب و مسیہ و زک و اشتہ بے و حدے
 زرگر و قی و رناتی و تیلان و ستہ گڈاں آئی دزک لید دات، پدا کیچ
 اتکہ۔ چنے سال کیچ و نزدیک و کلامک نامی میں کنگ و اتیر کنگ و رند
 سردار میر محراب خان گچکی و گوشتنگ و سرو زرگر اچ کلامک و گوں لڈ و بار کیچ
 اتکہ و ایدیاں کوشکات و جہہ مند برتہ کہ تاں و قی ارم و گڈی و چاں آ و ہد برتہ
 زرگر حسن و پت و پیرکب کا و کب زرگری برتہ زرگری

کار و کسب | کار و کسب مڑا بید آئی و اجہیں پت یک ہنر کار و صنعت

کا زین مردے برتہ سے منوب ات کہ پہ کار و پوریاں و صاتہ و زنگبار و پٹ

دشمن گزشتت۔ بے زرگرے نجد و اہج و زنائی و وقت زرگری کار و کسب عیادت
 جوئی گیشیں ارماں کچ پڑا جہانی دیوان شیرکت زرگرے و اہج میت و مطلق المہ گیشتریں دگر
 لے بنوہ پرچہ کرے بارو زرگرے دی یک شیرے و گوشتیت۔

شیرعتہ سوزار میں حسن والا
 زرگرہم لونی کمیں ماشاء اللہ
 بے چارہ آئی و نہ نیت سکا
 من کانی و نہ نیت بسم اللہ۔

اچے گالاں جوانی و سہرا بیت کرنگرے سجنیں الم و واکت تن میت
 و جز قران و مدنگ و ادیم و اہج بنوہ بے شامی و حب نگرے و اہج
 کانی و گوں گیتہ و شیرے پر بندگ بناکتہ رہے سے و وعد و باری ات کر
 کچے و واجہی و حاکمی و واک سردار میر محبوب خان گچی دوست و ایرنگنت۔
 انچہ کہ مشور نیت سردار محبوب خان گچی ووت یک جوانیں مجلسی و شام و ستیں
 حاکمے ہوتے پیشاں آواں زرگرے و زے حب و شوق و راک و یست تر نوت
 آشا و قی ویران و مجہدات۔

سبیل و شکار | سبیل و سواد اوتو کر دے و عبیم هر مردم و راقدرتی اول
 بیت۔ بلہ و داغ و تہا سبیل و سواد اوتو شکار زندہ و
 یک بہرے زامگ بنت او پد و زرگرے و یک شامے ات پیشا سبیل و
 شکار و مزین صدہ ناکطت۔ چیا ک سبیل، شکار و سواد شامے صہا چیرہ ہی جزگ
 و ماگوں یک جوانیں و دلے و مدشاں کنت زانکہ مے شوب ات کہ زرگر
 و راسبیل و شکار و مزینیں جب و استت۔ اچیشی ابید زرگرے دی یک
 شہرین شاکسے ات۔ و می سردار میر محبوب خان گچی و صہرا ہی و آئی
 اے حب و شوق و راتن مزینیں صدے و اپلوکت۔ و قی شکار و شوق و راز زرگروں
 و قی لے گالاں پیشیں واریت۔

گرم شاہ تو بکے بکشی
 دل منی بوزیں دھوئے تکشی
 من تیار دیے و پگنت و کشی
 بیگھا دوست کنت ریشی
 تو پک من سنگ و ایر بیت نگشی
 مھرگ و اندر دید پان رکشی
 نیگر و زریں لکے و کشی
 درھنگ و کوسے من سر و جکشی
 سردیں کہ پاچن من پڑے ایر بیت
 اہا شکار گوشت و دل منی سیر بیت
 چارے چیر گیجاں مُسَلّائی
 رکنت و پنلاں من کناں جاری
 رب منی زنبیان و بکشافی

زرگر و شکار و حب مدام جو مرید و صہنگ و آٹرا اہا دگنیا ہر
 تھے و بے مال و بے تانگ کنت او سرد و ہد پہ اپنیں رھسراں چھے سک بنت
 کہ کہیں کسے آٹرا کٹر شاہیں کہہ گراڈان سرنج و دنت۔ اسے باروا آمد گوشتی
 بیٹ من و چوریگے بدنت ڈاھ و
 یک شکار مردے تیز کیت راھ و
 پر تسی دیوان و مراگاہ و
 من وال غے بان و جنزاں چ جاھ و
 راست کناں چوری و گوشتگیں گواھ و
 سردیں چوری ہاے صبر راست بیت و زرگر صا آری کہیں شکاری و چم

دست گندبت تہ گوں تلو سوسکیں دل د شکاری د رادش آمت گنت ، مالہ
لمسے ڈراں د گیت !

دنت سلام د و نندی یک گت د
مانے پہ دش و تک د گراں جت د
دنت تہا حالاں بہ منی دست د
من پاچنیں سیدانی جب دیستہ
کم تہ کم حشرہ ، نو نزرہ تن بیت د
پر حساب بزرگل تے سر د گوستہ

صحن شکاری د راحندے د شکار سوج بہر بیت تہ گڈاں پھانی یک
سائت بہ تندگ ہم گڈاں منت ۔ اپنیں ملے زرگر ہو گنت ۔ سیدانی مالے
رستہ ۔ نون کئے زرگر د راداشت کنت ۔ شکار گوں و تی ہیل دھرا ہاں دیم
پہ شکار جاہ د روت ۔

سبب د کر دوشاں جاہ د لبکوٹاں
لاک بنداں گوں ٹلیں سر چوٹاں
ماکن اول سرشاں لوٹاں
ناگاہ در بیت بزرگل جھکے لیٹاں
دیک بوریں ما من دھونگ و چوٹاں
من مزینیں سیدو پاچناں بیٹاں
قولنت کہ تیراں پر حسد چھٹاں
چو مقابلسن یک جاگہ د کوٹاں

اے گال پیش دارنت کہ شاعر د رانکار د چونکہ حب استت ۔
اچیشی اہید شکاری شکار د شرق د رازند د یک بہرے زاننت و آدانی
نہ یک د رازند شکار د اہید بے تام منت ۔ بہرچہ کہ شکار زند د یک شرعی

لنتے لیگ بیت۔ اے باد و پھل زرگر چے گوشیت۔

لنت بر دنیا گر زمن پُست

یکنت زن و دندان و شکار صرست

حصراں کتر کس نہ ننت کے

چکاں یک ماس بر بچاں یک پس ہ

شکار و شوقی و ابیر زرگر موقی زند و سبیل و سوادری بازگتہ۔
زاصدان و بگ تن بپسند از کچھ تن تلات و بھنیں رنگ پ سبیل و سواد
و گرتنت۔ زرگر ہر گیشتر تر و گرد و ماہ سردار میر خواہ بان گھکی ہ
حصرا ہی مروتنت۔

وفات زرگر موقی زند و گدھی روہ ماں کچھ و گراز۔ نیگنت۔
حصداں آؤ ۱۹۵۹ء و کم و گیشش سے گیت و دوہ سال ہ
ازم و بیواں بوت و ادیرگ و مہم کچھ و چناں ہر گورستان و ننت زرگر
و نامو را ہی نالچ ہر ارشش بوت۔ و ام میر منایت اللہ گھکی گوشیت کہ اپنا
کئی مرگ و دو ماہ سپر کیا روہے ما پچوگور ویران و مجلس اتاں کہ اے
و ادھی و زرگر ہر یک و ارشش کت و آئی ہنڈ و گوشک ہر صر و آؤ
کچھ برت کہ حصدا آؤ بیواں بوت۔

زرگر حسن یک جو اینس مجلسی و دشش تبیں مردے ات۔ آؤ دشش تبی
تن اے حدوات کہ اگن و حدے زھکے و آؤ برا بگوشتیں شیشے بھن تہ
گورن ہنڈگ پما زھگ و گورن و پ کال شیشہ مت۔ و ام میر منایت اللہ
گھکی گوشیت یک و کے ما پ شکار و شتیں بے شکار جاہ و رنگ و پ
یک انا گتیں گوات و سردی و مان شانت۔ گورن اے تیر گیس شپ اپنا
گور و شوب و ما گورن زرگر ہر دششیں شیشاں سھب کت۔ بشیر و ویران
و مجلس و دشش گپی زرگر ہر اپنا ورنائی و کارات۔

سیادو آرزینہ | زرگر و قتی تیوگین ارم و یک آرم سے کہہ کر اپانی آتما
 کے بیچ و یک جنکے بورت۔ زرگر و مستریں بیچ ماں و نانی
 و زوال بورت کہ الیشی درد تن مرک و ساحت و زرگر و دل و چوٹا بیگین شپ
 و ات۔ گر شنت قتی لاسے بیچ بمرک و چہ زرگر عام انچو مگور و مو بخا
 ات کہ ہر دیں آ و صندے و ایرک و تمنا بورت گداں کے انہیں در و
 او شنگ ات۔ چو بشیں و صد و آ و اچ قتی کشن و مہنات و چٹ بے مہات
 زرگر و مستریں بیچ یوسف من زاسداں و قتی زندگی کب و کنت و آئی و قتی
 بیچ محمد بخش کیچ و قتی دکانے پا بیچ کنت و مرٹلانی کب و کنت۔ اچ الوداں
 ابید زرگر و اندر سمیں سیادو آرزینہ گیشتر و زرک و ایرانی بلوہ پتان و اندر
 شہاں منت۔

وقتی جند و شائری و بار و زرگر و حیاں | زرگر حسن و شائری و قتی
 یک جہاںیں رنگ و درد شرم
 و ایت۔ زرگر و قتی دی و نرا بلوچی و نامدار میں شائری ر دو و لیکیت۔ و قتی
 کند و شائری و اے خدا گند میں و اد شائرو را اچ پت و پیرک و زنت و رستہ
 چہا کہ زرگر و پت و پیرک۔ و میں جو انیں شائری گنت پت وانی شیر و کالی تنگ بے گوانت لے و گت
 و اکن صورت بچارے تہ اے بر شری و مارگ بیت کہ حسن کیچی ری ملا
 پازل، جام و رک، تاسم او بر صیر و بر جیگ و سواران چہ یکیت۔ بے
 پیرک ایوک و دور و باری و گنت۔ جام و رک بیت یا پازل، تاسم و
 بچارے کہ بوہر و بھادر و بزورے اچیشاں صریکے قتی و صد و بے مشا
 بے دور میں شائری گنت۔ اکنھے پیڑی و گڈی و چانی سرو جہاں
 شانک بے جتہ ایوک و ملا اسامیل بھیل آبادی و زرگر حسن و حکن
 من آوانی کالان بہ شری و گندگ و کہت۔ چوش نزاں کہنیں شائری و
 پد و گڈی دور و پتہ و چک بجنے تہ و دراک و نیچک و اسپت چادریں

بہن سال گوں واتی لٹ ڈاوشترک منت و درو برکت چ گنڈا مٹلا اسماعیل
 پیل آبادی دندگر حسن کچی خننگ و کچ کھوڑ ہار میں بستان گوں واتی دیریں
 ہاتھوں ہرچی زٹاں چاے کشار و ہنگار کنگل ڈ منت۔

زرگر حسن مٹلا پازل ڈ را یک مزین شائریے گوشیت و شائری
 لڈ پٹلا پازل ڈ ایک مزین عزت و شریہ ہر است۔ زرگر مٹلا پازل ڈ مزنی
 کھڑی ڈ دیا کاریت و دتر گوں صافی برو برکت۔ بلے شائری و مطیل ایش
 بست کہ من پازل بورت کینیں بلکین آڈ رتا واتی و حد چ پازل گوشیت۔
 ہر شہن چہاں کہ زرگر واتی جنڈا صم حج ڈول ڈ کم نمانت۔ اسے سر حال آ
 واتی کالانی تہا یک عجیبیں ڈولے ڈا در شان کنت۔

برہنیں زانت زرگریہ کچی شائریں

آخری و حصر پازل ڈ مٹ و درو ریں

قاسم و بوجھیرا چ بھادر و سٹے سرین

زندگیں حروچہ مردگاں باز و میسا تریں

گال سخن چینیں گوں مے شیر و ناہریں

شائری ڈاے گال سہرا کنت کہ آڈ پازل ڈ را چقدریں مزین شائری
 کیت کہ وت ڈ را حم واتی و حد چ پازل گوشیت۔ یک تلی صندے ڈ زرگر
 تلی کالان گوں درو گوراں چہ پیہم سال دنت۔

کشیت صما ورو کہ پہ چک اگل ڈ پست کنت

غیر سونا رے کئے چشمیں بند و لبست کنت

مٹلا پازل و دور و رند زرگر حسن، مٹلا اسماعیل پیل آبادی ڈ را یک

میں شائریے گوشیت و شائری و میدان ڈ آئی ڈ کو اسی و دستادی

سنیت۔ پرچہ کہ آڈ واتی یک سپوی شیر و کالانی تہا مٹلا اسماعیل پیل

دی و دستادی چ پست ڈ کنت و درومی شائراں ڈ سوز دنت کہ آڈ اچ

اسامیل پہل آبادی و شامی و صلی و نگنت۔ آدو اسامیل پہل آبادی و
 راشامانی عزت و درجہ و دنت۔

گرت چما استاد و پرائیس و
 ملا اسامیل تمپ و بالوس و
 ورگوشیت چو مثل و غوث و
 تراشتگنت ملا و چو الماس و

زرگر حسن و اچھے لہتیں گلاں آئی جو راست گروشی زانگ بیت۔ جو کہ
 زرگروت وی یکہ جو انیس شائرت۔ پہلے پداسم آدو ملا پازل و ملا اسامیل پہل
 آبادی و دستاوی و کراسی و قدر و چوین جو انیس ڈولے و گنت۔ وومی سک
 و شامی و ستادی و زور و وی پیش ماریت و دتی شامی و سپت و
 ہجج باکے نزانت۔ چو نادوی اسے تبر و نیکی نیست کہ زرگر و بدوچی شامی
 و میدان و پوت و یک شریں صندو جاگئے گپتہ و وترانادارین شامانی
 سرنپا و شتارفتہ۔ آئی و گلاں رود بند او شیرکینی مردم و راملا پازل، جام
 و رک اڈست توکلن جو دشین گلاں فی زانگ و پرینت پیشا زرگر عرض ڈولے
 و دتی سپت و بگنت آو الیشرا کرزیت۔

زرگر حسن و ملا پازل | زرگر حسن و شامی و سر و ملا پازل و مزین
 اثرے است۔ چو نادوی زرگر، ملا پازل و راجانین

و مزین شامی نیست۔ وومی ایشن کہ زرگر و دوراچ پازل و وصد و سک
 دور زنت بلکین کم و گیش و دہ بیت و دہ سال اچیکے وومی و پرمیش
 منت۔ چو بزاں کہ پازل و مرک او زرگر و شامی و بیگج۔ زاناں صے نزدیک
 سترب و ملا پازل و شامی و زرگر و چک و دتی زنگ و اثر و درواتہ ساگن وومی
 شامانی گلاں یکجا کہ بچارے تہ اسے اثر پشری و گندگ و کیت۔ اسے رد
 و ماد و میں شامانی لہتیں گلاں میال جو و و پیشہ داراں و صدے ملا پازل گم

دھاشکی د پرک د جہا جہا دیا کاریت تہ چوش گوئیت ۔

گم حیا لے دھاشکی چاڑے

اے دگر شگل د آء دگر کارے

اے سر حال د زرگر حسن مے پرک دوقی گالانی تہا دگر تہرے د کاریت

دھاشکی چاڑے کہ حیا لاتاں مست کنت

گم صما بوجنت کہ رگ و بنداں سست کنت

ملا پازل د دوست د سہرا اسپتین رنگ آڑا بشی کو بکر د ترانگ

د پرینیت ۔

لال گردے اُو کو حکرے بشن

یا انارے مے چچکال پشی

مہینج د جوانین د روشم پ زرگر دوی اہج رچو کیں استوناں کم نہ منت

سر ہزار نازیں ایہ کتہ لال د سر جہ د

د پتگ مں برب د چو استون رچو کیں کچہ د

ہر دین زرگر مہگونگ د پیری میں واب د گندیت تہ لے ساحت د

د پرائی دل د آئی پتر کیں دیم چو گلا بچی انب د وڑیں بونے د کنت ۔

دابیں مں کٹ د محل سجات صوری

لال گوٹے انبے بوجنت صیری

پازل دوقی دوست اہ صنی رچیں تگیں دتاں ماں چلہ د مندریگاں گندیت ۔

صنیانی سہری مندریگانی ملبا د د سرگیش کنت ۔ اے دھد د پازل دی

دوقی گالان د دوست د مندریگانی ڈکانی ڈول د ر د کنت ۔

مرگ زری مں بارگیں چو ہاں د رنگ آنت

صردھیں نخلانی شمر ہونی ۔ آنت ۔

زرگر حسن د پازل د وہیں صہر د جہا کنت ۔ زرگر اریان منت

کہرتی مہلج و چترگرگں شریں گالاں سپت و بکننت زرگروتی دوست
و دستانی بنیاں گوں حرن و سہری و مجال دنت -

درکف اشس بوت رنگھا غونی

چو باں درنگنت مرگ سلیمانی

مہلج و لنگوکانی چلد و مندریک زرگر و حیاں و سلیمانی مرگ مت - مکا

پازل و دستدار حدیں وتی مہیپ آں پاچ کنت تر شائر و دل و یک تہاری و
مان شانیت - اے تماری و آ و چوشن پیشداریت -

دور و الشمس برنگ و ایل و سنگ

سیہ جہاں گیر و بر سر و گیدی و جنگ

زرگروتی مہلج و سیاہ و بنیہ بیکان و حدے کہ چوش پہ بچی و گنڈیت

گڈان اے دمان و حد ستدار و بیکانی سیاہی روپ و دو زمانی و ماچ تہار کنت
کہ پہ زرگر و اے ساعت چوشپ و پاس و سیاہ و تہار گروتی - مہلج و
مہیپانی سیاہی چو شامی جڈان کلین دگنیا و سیاہ کنت -

ابراں آورتہ پہ تہاری و

شپ و در پاس منت یا منت حدائی و

ہر دو تو پان صر دور و زمانگ و کاینت - چوشیں تو پان ویشس مکا پازل

و وحد و دی بو رنگ او زرگر حسن و مم الیشی تہا ہی و بر بادی ہم دت و یگنت

صورتو پان یا جنگ و چو پانی کسماں شائر زوروتی گالاں تہا لانت - پیشا مکا

پازل وتی وحد و یک اپنیں صرورتو پانے و حال و دنت و آتی وحد و پاس و چو فر

بیان کنت -

چارت و چار شعبے ات ماہ ربیع الادلال

حجرتہ و دروازہ وحد و بست و نہات صاحب دلال

انچیں یک تو پانی نہیں بٹے زرگر و ارم و گڈی روپاں بوتت کہ الیشی

تساکاریاں شائر ج دول و اسرینت۔ زرگرھے صور ویش و مد و ساحت
و دتی گالانی تہا لے ڈول و کاریت۔

سینزدھ سدگوستہ پاکیں مجرت و

پنچ بہ ہفتاد ماہ بقا ہفت و

حدیں کہ صور و بیشکاری دتو پاں اپہ عددک اس و گزیت گڈاں
و ویشیل و دست و ہرکس پہ وت یک پناہے لوٹیت اے دمان و کس
و راکسی سڈو سارنیت۔ شرمشویں کا ڈو سما و عین ماہ دروشم ہم بے گزیت چھا
کہ ہر موم و تی گماں دسگٹ بیت۔ جوشیں و عدد و عکس و پازل یک مجہیں ترزے
پان کنت و۔ تھت و باشتاں پری پیکرہ و اباں جتگنت

سرور و پار شپا و دیم پہ کو حساں رتگنت

ایجنس و حدانی یات زرگر و دل و چتر بے حال بنت۔ دومی کند و زرگر
و دل پے حبر و مزین تیر کہ بیت کہ چوناتہ مہلوک اپہ سبک گا جیں و تگاں اپید
و تی زند و روپاں بے تام و بے شون لیکنت بلے اے سکتیں ساحت و پے کھیب
و شوک و اسور و روشیں کا ڈانی بے گزی و مال و اچوش دنت۔

رتگنت و اب و لال کھیبانی

پرشتگنت کا ڈیں گل گیا نانی

نکلا پازل با زیں جاگہاں و تی گالانی تہا و دستدار و نام و من ابجد و
باں کاریت و مہلوک و راکیک گزانیں چکاسے و دور و نت۔ کس نزانت
و مہلج و نام کئے منت۔ یک عددے و آ و تی و دستدار و نام و اچوش کاریت۔

گر طوط و کہ بنانے نام آل نازک چون

میم و کش و چہار سدگوں سد و پنجاہ زون

ماں مے چیر و سراں پیداک بیت و رعدن

نک مکسکن ٹاکور و سے بیت نکواں رشتہ ختن

مھے رنگ و بہتیں ہاگہاں زرگر حسن دی آئی منگورنگ و نام و درگشت
 بے رجب و گزافیں حساباں کئے پیداشت کنت۔ آدھ مہرک و زخمہاں گزافہ
 بے کس تزانہ کر آئی نام کئے منت۔ شاعر اسے دس و دلاک و ہا مہرک
 دورونت کہ کئے لے نام و زانہ کنت و تا مدت گو گشت۔

اسم گل جملہ مشد بہ خانبے
 ف و کشن تاکہ و الف ہاے
 پنج پانزود حساب معاے
 یک ہر نشیند بہ پیش مٹاے

دو تیں شاعرانی مھے گالاں سہرا بیت کہ زرگر حسن و شامری و سرور
 مٹلا پازل و چکس اشرے است۔ زرگر و پازل و رند چہ و سرور و تہ شامری
 و بن محکم و سرور کنت۔ پیشا آئی گال چہ پازل و شامری و ذول و مردم و وہ
 و دش و تا مدار معلوم بنت۔

زرگر حسن و شامری و زرگر حسن مئے کنین شامری و گڈی دور و
 شاعرانی رد و کیت۔ آئی شامری و پری و

گون صمد دور و سہر بنت و صدے کہ لموچی شامری و زکیں و گ و کھا
 سرد گام ایر کنت۔ بے پادی زرگر و شامری و ریک و رعبند و کھ
 صا اہری دور و گڈی صکس منت۔ آئی شامری و تہا رنگ و دور و میں ذول
 اچو گڈگ و کانت چہ شن کہ بنج و ہر ایں رنگ بہنت۔ زرگر و شامری
 و گیتتر بہر حبشک منت بے پامم آئی شامری و تک گرو گیش راصل و
 پک و ہیاں و مرکب تا چینگ و صبح و ریش سستی و تاجیر نکت۔ مہلخ و زول
 و مہپرائی بیان بیت با سیل و شکارانی و شیں نوبت، سبک گاہیں جہا
 و تو سیپ و بہارے اگن گو سنگیں کسو و حکایتانی خالاں گوش پرا
 دپہ کندھا و رنگ و رنگیں نور بہنت با زور و دش کو مشیں سین

سارتیاں ہمارے صرمدے و زرگرے و تلی گالاتی رلی چہ مر وار و د مور دالگاں برد
 واتگنت۔ بہر حال زرگرے شامری و تہا صر نرج ڈولین رنگ مان منت۔ مے
 سوب منت کہ زرگرے گال سک و ش و بیان شیر کن منت۔ آئی شیراں
 یک دتے وانگ و چہ دل و طیت صر بند و شیرے دمان و کترہ ہوا نیت
 بے انگہ دل ایکیم نیت۔

مے کہنیں شامری و دپترے گپ و گراہ منت کہ بلوچ شامراں دتی
 شیرانی بنگچ و صدا، رسول او پیر و بزرگانی پت و سنا و کر دے گال کو گنتگ
 و پرتی متبل و گال بنا و کرتگنت۔ بلکیں چوشن بزیاں لے صر حال مے کہنیں
 شامری و یک بہرے و ڈول و بہارگ بیت۔ زرگر حسن دی مے دگ و
 سرادتی شامری و بجز نیت او دتی بازین شیرانی بنگچ و گوگن صدا و رسول
 او بزرگانی تر سپی گالاں چوشن کنت۔

منکہ اول بر زبان و وصف کرم ساز کناں

خمس اوقات بحد بر صئی بے نیاز کناں

بعد تحیات و سلام و ذکرے آعناز کناں

نفس و شیطانین لعین و ازوت ناراض کناں

ہر دودستاں بردرز لطف مطا و راز کناں

درد خود ظاہر بہ نزد واقف راز کناں

یک تی صمدے و گرگوشیت

زی از قدرت و پروردگار ۶

سجیت باد شامی کردگار ۶

ز جن و انس تا مشرودہ مزار ۶

ثریا تا سبک ارض و سما را

زم شرقی و مغرب از میاں و یسار

سراں متد بان چ محمد مصطفیٰ را

یقین و صدق دل کروں جاہ ہا رہ

زاجد حمد حمی کے ہر فرار

سناہات کناں پس گول الاہ

خالق بہ سر مشکل پہ تو آرام پناہ

امیت واراں رعائے و مستجاہ

بکن مقبول رعائے و پھر گناہ

دگر یک جا گئے آء پیر و ہزرگانی بہت و اسے ڈول و گنتی

است بر پیر و پکیراں غنث اعلیٰ تاجہر

شاہ صند سلطان اجمیر ادایاٹے پھر نظر

سید ملتان شریف و نیست مہم جیوہ دگر

حمد سک لغت محمد مدح پیراں مختصر

زرگر حسن پہ سیل و سواد او کذرتی نزارحانی چارگ و مزین صب

و داریت بلے اپنے کلاں گیشتر آء کذرتی نزارحانی عکس کشی و لاروہ

منظر کشی و گوشتنت) وقی مس و ت منت۔

آء کذرتی نزارحانی عکس کشی و یک اپھیں ڈولے و پیش داریت کہ

دانوک و حیال و من دت مے نزارحان گذگاؤں کوہ گرا ندان شکار یا

بریں بھان و تویپ بیت۔ مہلج و گوں گپ دینا و یادگر بیانے مر صند و

مردم و حیال و من دی مے بھیں جاگہاں موجودوں۔ شائے سہاں گندیت

چوش نزارحانی پیش داریت۔

ناگاہ منی دیم و مک بوت چو گوک و

پہ صلوی پی پنچ یترایر کتہ ڈوک و

مہر گوں داشتہ یکے و بگل توک و

چٹت پنخ تیر و کیت چرا جوک ء
 زانت وتی حصہ گپتہ سالونک ء
 من پر مے کارانی بدونیک ء
 من دگر پنخ یا چن کتہ سٹک
 من وتی براساں ء نذات دھوک
 آحساں پر خیالے ء دور نکت توک ء
 پر شگاں توری داتگوں ٹوک ء
 بھن گرت دھ تیراں چوکٹا ٹوک ء
 دلرادگون ٹت گوں مے توک ء
 دوٹے پر یک تیرے ء کتہ جوک
 دگر جاگھے شامے گوں پانہاں دپ کیت بلے شکاری نیلیت راسے
 ندرہ ء بچارت -

مارا شکاری ء نیشیت ادا دیر ء
 صاحب گوات حراب ٹنت چے جاگھے ء ایرا
 نام اُدھنت کوھ ء کھوریں کنیرا
 سیدال مے گوات جنت کنت بیرا
 حمدیں نکیب بور ء اچ ٹوک ء بوجنت دپ شکار ء سبخ کنت
 تے راسے ندرگ پارگے کرزیت -

نکیب بوجنت مزار گوانز ء چہ ٹوک ء
 گلاب شودے کنت بانزی گردک ء
 عروس سنبھنت صند کنوک ء
 گوٹر ء بندنت تلا کاریں جوک ء
 برابر حمدیں گوٹر بندر توک ء

یا چکن کارین کپل پوشین تچوک ء
 تلاتین سنج و زیناں گروہ بروک ء
 گروہ بھنگل چڑائینت گنوک ء
 پہ میدان ء بدنت شہم چوگروک ء

شاعر وقتی دانتگیں و ردھی ء پادیم پہ دوستدار ء صند ء روت - اے
 دمان ء تندیں گڑھی مادن ء راجٹ گنوک کنت - گجاں دیکان ء اچ
 مہلنج ء کل ء دی گوزیت - اے ساحت ء ندرگ ء زرگر چش پیش داریتد

پازنھاں شور زرتگ سبک گام ء
 موتک شانی گوں گردن و ڈال ء
 گج ء من پیل سیگ ء تالان
 جہل پہ سرکونڈ وھکیں نالان

پرنھیباں ء صرکتگ میل ء
 شاگ کنت صل ء گوات جتیں ٹیل ء
 کشی نراسکی سر پنجاں کل ء
 پریشتی چو بر ء من شب ء نیل ء
 گوں مہبلان تیل کپتگ من دڈیل ء
 کیگد ء کل ء گوستگ تا جیل ء
 پاسلہ ارشتاتگ چہل میل ء

من دورواں جہل بتیگ پہ سد جیلہ

زرگر ء دل ء چو اندگہ بلوچ شائرفی ڈول ء وقتی میکین ڈیہہ
 وطن ء حیاں دی گورٹنت - شائر را ڈیہہ ء صرتمک و پہنات، کوہ کہ
 او درچک و دارچو وقتی دیدگان دوست نت - آئی دل مدام ٹک ء رڈ
 و سیر لاپی ء لڑتیت - آء زانت اگن ڈیہہ آبات و اچ ڈ کالانی سکیار

بیت - سجین مہلوک سیرلاب و دشمال بیت - پیا کہ ملک و خوشحالی ملک
مہلوک و اڈلس و دشمال زانگ بیت - پیشا آد گوں حمران منت کنت -

حوران بگوارت و پھر کنت ہنداں
سبز کنت کوه و کوچک و سنداں
شات کنت میتالی خداں ہنداں
آجزد آنتادہ بیت کنداں

حور بیت سال آبات بیت و مہلوک آسرات و آسودگ بیت -
ششیں و خداں ڈیمہ و حور در چک و دار کوه و کھور اڈ تل و کوچک سہز
بات بیت - حور گڑ و حتم و سوزگ پاد کاینت گوارخ و سہر پھل گلین زمین
ہو دریں و رنگان زینباک کنت - گڈاں مالدار و سپولالین ہورچ گونا و تی
و حور تان دیم پے کوه و کوچک گان رڈنت - کھورانی پہنات و کوه دیماں
سیا حیس گرانانی ہور ناکین سر شپ و میش و بز گانا و ششیں توار سنگین
دی بود کارنت - پیا پنیں و دچاں زر گر گوشیت -

دشس بینت سیریں سال بہار گاہیں
کھور دیاں چھو ڈ بنت گراں سیا حیس
پیشدراں نندنت آء جنک ما حیس
دل پسندیں سیماں - مرا گاہیں

شار اچ تندھار و سیم حمران رسنگین نوداں دز بندی کنت
و خدا و ناکین دے منت کنت کہ اے نوداں بیانت و مئے ڈیمہ و
شیں ہلگہاں دی بگوارت و آپ کنت - تنکہ مئے ملک سیر و آبات بیت

بندت اچ باگیں کندھار نوداں
نوش کنت آپ چہ شکلیں رداں
بیانت مئے ملک و دلسرین زیداں

د پنگنت کا ڈگون سموتیں جو داں پر گلاب جان شرد کنت ایداں

یک نیمگ ء زگر ملک ء شمالی ء لوئیٹ اودومی تک ء ڈمبہ
مردمان ء وئی پت و پیر کی ساگی یٹں نام و قرار اودتی بلوچی دودو رصبنانی
بدنگارگ ء سکین ء سم دنت۔ پرچہ کہ بلوچ راہ ء مستری نام و شریہ
آئی ء صا کہنیں دودو رصبنانت۔ اگن لے دشین یات اچاھاں کار تھنہ
گڈاں بناں ”مرگ گوں سندا شت“ ننگ راہی دتمنی سردکاں ء یٹ
اچنیں ترانگے ء گیجیت۔

گوشت سامان ء صوت ء پیر کچی لشکر ء
صا کہ سلامت ننت بیت منی پھلین پتر ء
ناملا منتاں حک انت پھر دوج کنت گورڈ
سر مشانیت دچو ڈ پھنڈینی پھج بر ء
بے گم ء بلیت تیگ ء گوں پھلین اسپر ء
دصنت طلاقاں سندتش حک ء من گورڈ

زرگر حسن و ت ماں و ت و بے سرو بے متبیں جنگ و مٹالی اود کنت
دس رو پستی وانی ء نکت جیا کہ آء زانت و ت ماں و ت و ندشی و ناتپاکی
اوبے سرین مڑو جنگ بے سمیت ننت۔ بلکنیں چوشین نگیگین حالت
آسرو باقی ء وئی جنڈو زیانی و گاری ننت۔ چو مبیٹا اچ اچنیں ناتپاکی
سے با زور آدو پھر رمے چک ء وئی و اجبی و تنڈاں سرتہ و محکم کنت
اچ اچنیں ناتپاکی و مڑو جنگاں وئی رکھینگ ء بارو دپنت و سوج کنت۔

مردم شے ارمیت ء بکت چگی ء
لا حک نیں ما اوتو پہ گلاشی ء

پہ لنگک و ناکن ویم خراشی و
تنگ و جنگ و ادب کراشی و

زرگر حسن یک پہلوال دے اتدہ تیں بلوچے ات۔ آئی سمیں ارم
ڈمبہ و گردگشاں او بڑ و بیدھاں یا بچدگانی پھر گواتیں پتیاب و
ساراں تیر بولت۔ بلے آئی شامی و نرم و نازکیں سال شیرانی نیام
چو مرورد و جلوناک و زیدار سنت۔ دومی تک و بلوچی و احدی شامی
شیر و گالانی تہا صرح ڈولیں مسالے راتہ آہ و ادانی راہی چاگر
در نہ سنت۔ زرگر حسن و وحدو ہار یک بلوچی و کہیں شامی و
دی و درخنگ بیت۔ پیشا زرگر دی احدی شامی رند پد و سرو
کی شامی و ماڑی و بون پدی صحت و ایر کنت۔ زاناں صے سوب
نت کہ آئی و مسال و تشبہ دی اہج و تی راہی پناگر و و در نہ سنت۔
رک حیالی آئی شامی و مستریں سپت سنت۔ زرگر حسن و تی مہلج و
رچو کہیں استون گوشتیت۔ صندے و و تر بو میں انہے و مسال و دنت
و گر جاگے آئی مھگونگ چو گدر رنگیں کہر باو بیت۔ حر دین و دستار
ن سرو باشت و چک و ایر کنت تہ زرگر و خیال و صونگی استون ایت۔

سرھزار نازیں ایر کنت لال و سرو و
دچنگ من بوپ و چو کہ استون رچو کہیں گچ و
بلے و گر جاگے زرگر مہلج و را پیری تیں داب و گندیت۔ آئی چاں
در بو میں کلابچی انہے ایر سنت۔

دابیں من کٹ و گل نجات حوری
لال گوشتے انہے بو کنت صیری
باگہہ ہاگے زرگر و مسال چٹ و گے ڈول سنت۔ آدگوں و تی و شیں
لال ہا ہیں شے آں دی ہواں پیشیدار بیت۔

چو کہ رام نیک انجین حرابین نشانے ز رنگ بیت کہ آگن راسے حیر
 یا پونگ مردم و دیم و سر و بیت یا سبز و مھرگ و سر و ودی بیت
 ڈول و حراب لیکگ بیت چیا کہ راسے انسان و علوہ و رنگ و صیب و
 کنت۔ بلے زرگریک عبین ڈولے و دوقی دوستدار و راگن رام و راسے و
 سال دنت۔

لال و بڑتہ پہ ڈیل و اندام و

جلوناک ننت چو سبزیس رام و

کھوری مایگ و چیرلاپ و اسپتی و تر بناکی زرگر و را انجند دوست
 بیت کہ آ و دوقی دوستدار و دروشم و کھوری مایگ و اسپتی گورنشتہ

لال شروکیت چو کھوری مایگ و

تربت بہ گل و صحر ہار سرگ و

زرگر دوقی مہلج و جوانین رنگ و الکا پس جلوہ و گندیت مدلی حیا
 و دوستدار برابر تراشنگین الاسے بیتہ

پر منی چماں مہ لقا حورے جنتی

بیرگ و الاس تراشنگین لالے مشکتی

دوستدار و دست گون تلملاں آ و گسہ و چو گسد و ننت راسے ڈول
 شاعر و حیا و گون راسے رنگ و دروشم و آ و گونٹے یک سنبلین و
 اسے رد و زرگر چو تریب کنت۔

گل نیس لیکن گلشنی در چکے سنبلین

آ و گسد رنگین کھر بادست تلملیں

گویند یا گو در یک انجین سلین و زمر وارین سمدارے کہ صر مردم
 و ت و را پھر نیت و دور و ایت بلے زرگر حسن دوقی مہلج و بار
 سرین و را چو گویند سیون و چاریت و گونٹہ۔

ع غدد و تکی گو بزنی بارگین میان و پیش کتہ
 دوستدار و پ و کچکیں دنناں انجور و دکتا رمنت چو کہ کو بھانی
 کتار بیتا او صردی آء کفیت تہ آئی دنناں مے ڈول و درابنت -
 چو بید و درچک لرزیت زگر مھگرنگ و دننا نانی سپت و چوشی کنت -

یک رہیں مرگ منت پہ کتاری و

بیدی لرزنت پہ مھ کتاری و

دوست و صندرجیں تنگیں دست چو خون و مہر منت او پدا مے سہری
 و گول ہوار چلہ و مندریگانی زیب و جلوہ ہوار بیستہ تہ لے دوسری گیش
 بیت - زرگر و تکی دوستدار و دستانی معنی و مندریگانی بیان و چو کنت -

درکف اش لوت رنگھا خونی

چو باں درنگت مرگ سلیمانی

مصلح اپنا سر دہو و پدھدی و تکی سیاہیں مھپراں کو پگانی سرو
 چو شانتیت تہ گوتے پندگر و چھاں تیزگیں و گلیا و ایک سیاہی و مان
 شانتیت و مے سیاہی چو شامی جڑانی سیاہی و تہاری و بیت - لے
 زرگت و آء چوش گوتیت -

من نظر جت پہ روے جانی و

آورتہ ابراں پہ تہاری و

کچا آء گور او کو مھگر اندک گٹ و تھارانی دیم و چرنت، برزیں
 سات بند و تھراں درک و دور کنت کہ مردم بڑول اپاوانی نڈار و شکار و
 سیرنیت او دومی کنت و کچا آء بزکارین گور کو گرماگ بڑ آینی روچاں
 سنگزانی کش و مھناتاں نانی گرگ بڑ چنت و پے مچ و پرا -

پچ و بنگ جنت یا زمستانی روچاں لوگانی دیم و چنیکاں پولیت - بلے
 زرگر گوتیت باز و مھدا پنیں دی کیت کہ گورانی رم و تہا مے بزگیں گوروم

جنگ بیت۔ اے اردو جوش گونشیت۔

گوری آسمان بھی وصل آتیں !
بوت جنگ گورانی رم و گوبانزلیں

بازیں شاعر دستار و سیاہ و بزمی بیکان گوں ز امریں درپک
چمٹراں تشبیہ دینت و کر دے شاعر مار جو سال واتہ۔ کسے آسانی
سیاھی و جڑ و جھردی گونشیت۔ دت زرگر و ہم یک صفے و صلح
و بیکان و جڑ گونشیت بے دگر جاگے آء دستار و سیاہیں بیکان گوں
زمزیاں چھ سال دنت۔

ط مھپر زمزیلیں ترشت پر مسک و مھبر و

زرگر حسن یک کندھے و مھگونگ و بزمی بیکان زمزیر گونشیت
دومی تک و آئی کندھے میں برداں شاعر جودل و سال جنواں گنت و پی
و کنت۔ دستار و مھاریں ہم او چشل سر میں جھو و کندھے میں برداں گانی
سپت و زرگر مے ڈول و کنت۔

مارا پر زراغیں کو کہاں پرشت و پردش کتہ
مے دل آزاریں جنجیں مڑگاں ریش کتہ

زرگر حسن و گپتارانی زوان پہکین اولس و باجی نیہ، بولی سنت
آئی جھٹیں کال ابج و تی کلگی و پہوالیں سادہ میں زوان و پچ رنگ و
درند سنت۔ زرگر و گپتارانی زوان و سادگ و آسانی آئی شاعری و دشیں
رنگ سنت کہ ہمک کسان و مزنی آئی گالاں پر جوانی و ابید چہ دگر گنگ
و جنجالے و سر پر بوت کنت۔ چونا تہ بلوچی شاعری و اول دور و بگر
تن گڈی دور و مے شاعرانی کال سک آسان و زوان اشس سن زانت
بونہ۔ مے کہنیں شاعران گران و مشکلیں کالانی بدل و سادہ و آسانی
رحبندے پر دت و در چپتہ۔ صو کہ مے رے رد و چنتے شاعران و حد و ناد

ورتی گالاتی تنہا گران و مشکلیں لبز کار بستگنت بلے بلوچی شائری رگر شتر
 بہراچ گران و مشکلیں لبزانی کار مرزکننگ و گستاخنت۔ چوٹس بزاں اپچ
 چاکر خان رند و احد و بگرتن جوان سال و زرگر حسن و پیرٹی و مٹے
 شائری گپتاراں چم و طربس گران و مشکلیں زندان گندگ و دی نیت کہ
 اولس و پیدالین مہرک آدان و پردہ و سرپر لوت مکتت زانک
 رے صاکنہیں رحبند ننت کہ زرگر و گپتارانی زوان دی انچ سادھ و
 آسان ننت کہ صر موم ایساں زانت و سرپر لوت کنت۔ جہل و ماہ نمونہ
 و زرگر و گپتارانی سادگی و آسانی و کٹرے سال پیشین کناں۔

جازت چہ کلہیں گرد سدریں ماہاں
 آسک چمرنت تلافی بہہار کاہاں
 سید و رنت سبز تانہیں بڑا گاہاں
 ونگ رووینیت گوں سرو شاہاں
 پاچن گوں امن و من جید رو جاگاہاں
 حوات نوشنت من گویشیں ہانگواہاں

یا

گڈاچے سرنامہاں بیا تو اگا زہی سالمی
 پہلوان کہن و قدیمی متری السامیں رمی
 اتپاک بُت صرو بیایت اہند و ہنت تانہیں
 چندنیں شاگ و پڑوکیں چنگ و تاراں و لہمی
 قاصدی بند و برت پرگام و خطے خسامی
 اپچ حکومت و دریں شہر و کلاتے در شمی

یا

پیش سلام بت پہلواناں شہزادت گینگ و گوڑ
 بیتیں و ش آحت بلوچی رتم و راہ و پے صبر

یا

ششم دینت ویم و شمشک و مردار و ذری
 مہرباں آدرت کدھ و تاسے زدگری
 صیرماں تاس و کدھ و کیپ ماں سومری
 کیپ و ما جیناں میر لویا، حیرداں گل پری

یا

گوات سراں سوکیں میں کثیت پہ مار
 کدھنتہ پوناڈی ہر شاں صی بونیں بہار
 او صاحب، خاتون ہو پہ صے دستور و شمار

یا

سخر منی پیری و انگنت گوناپ زر گرد
 مصیر زمنز پلین ترنتت پر صک و جنبر و
 مننگ و یگارنگ من و کار و نو کرد

یا

یک گوڑ و بنگ کیگد و ساڑی
 من حمودا ہالا و منی ساڑتی
 ایو کبہ و تمنا نشنگت نیارڈی
 گوں من و بنگاں بیگت و اڑی
 شکر و شیر و گریگت حبارڈی
 زشتت جواں و پر لڑے لاڑی

نوکھ و سیاہیں مقہراں مینیت
 کوشش گل و سر زلیاں پھنڈ مینیت
 لگنت انارکاں، ڈک ورنٹ وراں
 برہیں چنی و دامسنے و کراں
 کٹلائی آپ دا گھیں سہراں
 شنگ بنت ہمن ہمدیں کلاں

زرگرہ بڑے و رے کڑدے گال سہرا کنت کہ آئی گپتاراں ماں
 روانی و ابید چنکے سادگی و آسانیں بفرھے ڈول و ہوارننت کہ مردم بید چو دگ
 ڈک و جنجالے و ایشاں سر پہ بیت۔ رے گالاں اگن یک زھگے و دیا بگوش
 تہ آء دی ایشانی متبل و پ شری و لپھ بیت۔ ہو کہ زرگر سن دی باز میں جاگہاں
 جو مئے اندر کہہنیں شائراں و قی گالانی نیام و عربی، پاری اوار دور و بفر کاریت
 بلے سر صندے و کہ رے درمی لہز کار مرز لہنگنت ہم یک اپنیں و رے و
 کہ شئیانی تہا رے لہز صبح بد و در آمد زاگب بنت بلکھیں صر کس ایشانی
 متبل و زانت کنت۔

زرگر حسن یک سپہوالیں گلگی بلوچے ات بلے آئی تیرگیں ارم من کچھ
 و سردار میر محراب خان گچھی و دیوان و تیر لوت۔ چوشیں یک نامداریں
 سردارے و دیوان و رقی روچانی گوازیگ و سٹوب و آئی دل و پ مستریناں
 فرخیں شرب و صہرتے استت۔ زرگر و ملام و قی جذبہ را کتر لیکبت
 سردار میر محراب خان گچھی و بیروانی و پ زرگر و قی منگیں روچ گوں
 راجہ میر محمد خان گچھی و میر عنایت اللہ گچھی و گوازی ننت۔ سردار میر محراب خان
 گچھی و آئی بچانی زبکی و سٹوب و زرگر حسن را کچ تن بمپور و باہر جہتیں
 نامداریں سراں گوں نند نیا دا و مجلس و دیوان و شرب رست۔ زانکہ پیشا آئی
 مسترین مورانی حضرت و قی پر زاننت۔ او مردم و را آئی بڑول و حضرت و اتہ۔

شاہ زنگ و حاجی سیف الدین و مصاری و بارو اچوش گوشتیت ۔

بزاں سیف الدین حاجی کجا منت

تمام و مصوار یانی خان و جام ننت ۔

وگر جاگھے زرگر و قی شیرے و تہا کپوت و کاسدی ششتائیت و

محمد عیسیٰ و بارو و چور و سر و سر جے کنت ۔

گر لیشو تعظیم کن سمجھناک و

محمد عیسیٰ و صاحب ادراک و

وہنگ روز ناٹی خالقیں پاک و

یات حدائی حک ننت شروناک و

شاہ قی عندے و ماں و قی کالاں میر نواب خان و میر عظیم خان و گوں و قی

مہلوک و شریں سلوک و مردم گری و پچار و راسے ڈول و کنت ۔

رہیتاں باز مہرباں ننت صر و و فرزند و پدر

بہر رہیت پروری و میر عظیم خان پیشتر

نشگنت یک مند و میر و امیر و شال گور

زرگر حسن و اجر میر محمود خان گچی و سپت و کنت و آشاہاں و پھل او

دن قرمدان و اومیت و سایگ لیکیت ۔

عدا زانت محمود خان پھل ننت جہاں و

گل از گچی ابن ننت محراب خان و

پناہ و سداومیت گل قرمدان و

بیت صر کس سوانی زر نشان و

اومیت بے قیمت ننت گوہر لسان و

ہو کہ زرگر و قی شیرانی تہا و اجھائی مزین پت و ساکتہ بے اگن صر

پچارے تہ زرگر پرے سپت و میاری ری نہ بیت ۔ پت زرگر و قی تر گیں

واجہانی دیہان تیرکت۔ زرگر یک بلوچے ات۔ آزادتی بلوچی شیار و دود و صندالی
 سکین حیا لے استت۔ ہلے پاحم ما اے گپ و سدکان کہ زرگر و سرخ صندے
 و دوقی واجہانی سپت و سنا کہ کتہ صم چہ و گر لالچ یا ملانگی و حیا ل و در بہتہ بلکیستی
 ایشراوتی پر نزاختہ۔ اسے بار و موت دی گوتشیت۔

نہ من گوتشتہ شسیر پر فخر و نشان و
 پریشاں و در و گ نہ بستگ مئے زبان و
 من نہ انگ زیاد صیں اوصاف بہ خان و
 ملک زیادہ تر منت و ت اپہا بیان و
 چراگے روشنی اندر جہان و

زرگر حسن نہ الوک و واجہانی سپت و سنا کہتہ بلکیستی بازیں جاگہاں آتی
 مئے واجہان و آتی کہنیں پت و پیر کی راہ و در صندالی رند پدی و سوز و دانتہ
 آ و واجہانی سستی و نزوری و پیشدارگ و ہج با کے نزاختہ۔ زرگر تچکا
 تچک گوتشیت کہ آگن شما پر راستیں جبر و گوتشک و من و پدانت گداں
 گرشاں بدارت او ایشرا جان بنا منت کہ لکین ملامتی شے گردن و منت و دگر
 کسے ورا گناہ نیست۔ اسے سر حال و آ و دوقی اتا کارانی سروک واجر فتح محمد و
 بار و گوتشی۔

بک بلوچپانی من تہی داریں گردن و
 تو من و پر مائے بگوتش نیست و گناہ و

زرگر حسن و نہ الوک و مستر و کاشانی سپت و سنا کہتہ بلکیستی آ و لسن بلوچ
 راج و دی یک جوانیں چے و چاریت بلوچ راج و آگن ہزار آ و قومی لیکو و بربک
 و نکانی متراں صم کاریت چوش کہ یک صندے و آ و موت گوتشیت۔

اود و کہ قوم کے مردم منت بازیں
 قوم بلوچپانی منت سر پازیں

شاعر و قی کلائی تہا خدا و رسول و سپت و توسیپ و ابیر پیرو بزرگان
 سا دی کرتہ۔ آءِ محی پیرو بزرگان و پر حضرت و چھے و چاریت ہو کہ آئی
 ایشانی زیارت و ادیرگ نہایت گنت بلے پداسم شاعر آدان و نیکیں اودھا
 نزیکیں مردم زانت۔ آءِ قی کلائی لاپ و ایشاں و بزرگ و اولیا گوشیت
 آئی نزیک و غوث اعظم و سنگر و رتبہ و درجہ ہنکہ مرز و سنت کہ شاعر آرا
 سمیں پیرو بزرگان سر و تاج بناں اچ کلاں مسترین بزرگ لیکیت و حضرت
 معین الدین اجمیری و تیوگیں اوندستان و واجد و بادشاہ و درجہ و دنت
 اے بارو و شاعر چوش گوشیت۔

است بر پیرو پکیراں غوث اعظم تاج سر

شاہ صند، سلطان اجمیر اولیاٹے پھر ظفر

زرگر حسن کچی و شاعری و سر و اے سبکیں چم شانک و چہ
 جوانی و سہرا او پر بیت کہ آءِ مٹے کہنیں شاعری و گڈھی و در و یک شریک
 و نامدارین شاعرے برتہ۔ آئی قی شاعری و ماڑی ہما کہنیں و صبدانی سر
 چت گتہ او گوں صندی رپک و ڈولاں آرا زبیدار و جلوناک گتہ۔ زرگر حسن
 گوں قی و شش و شیر کنیں کلاں، پہکیں زدان، بر زو بالاٹیں حیاں و شہ
 و بلوچی و مشور و نامدارین شاعرانی سرپ و جاگہ گنت۔ آئی شاعری و
 گیشتریں بہر عشکی سنت بلے شاعری و صرتک و میداناں آئی قی زانت
 او پک و حیاں و مرکب و تاچنگیک و چھ ڈول و اول نہ نجیتہ۔ صریح و شہ
 پے راحیں گٹ و تاراں آئی و زانت او پک و حیاں و راداشت نکتہ۔ اے
 و زرگر حسن و چو مروار و کما نگیں و رہیں گپتار آئی شاعری و منرینی و نامدار
 و مترین ثبوت سنت۔ اگن زرگر حسن و ترا مٹلا پازل و مٹ و بدل گوشیت
 تر اے صہر و چھ شک نیست کہ آءِ قی و صہر و پازل و سنت

گر من ء شاہ تو کے بکشی
 دل منی بڑزین و صو گے تکتشی
 من تلار دیکے و پتگنت و کشی
 بیگیاں رومت کنت ریشی
 تو پک من سگ ء ایر بیت نکشی
 مھرگ ء اندر وید پاسے رکشی
 ٹیگر ء زریں لککے ء کشی
 درحکگ ء کوسے من سر ء بکشی
 حردیں کہ پاچن من پڑے ایر بیت
 اچ شکار گوشت ء دل منی سیر بیت
 چادریں پھیر گیجاں مسلائی
 رکعت ء نپلاں من کناں جاری
 رب منی زنبیاں ء بکشاصی

بریقین زانت زرگر کچی شائیں
 اسخری دھرا پازل و میٹ دوروریں
 قاسم و بوھیرا پچ بھادر ۶۷ سے سرہیں
 زندگیں مردچہ مردگاں بازو میساتیں
 گال سخن چینیں گولھے شیرے زاہریں

جی ترا بانگواہ ۽ سمین سارتیں
 آپ چرا شیت ۽ بصرہ ۽ بوارتیں
 گوں زری تمبی ہاں بہو کا رتیرے
 من دم ۽ سمب ۽ گہکراں بیارتیں
 وراول آسمانش بسینگارتیں
 مولم ۽ سرگوات ۽ چٹائیں تیں
 ہوراں گوں ایراں ۽ کرٹائیں تیں
 محمد ۽ گوں ہکلاں بڑائیں تیں
 استوناں اول ہنگے بڑائیں تیں
 وراول شحات و گردک بی
 ہرگوشہ ۽ شہم و آس روک بی
 میکاٹیل ہورافنے سردک بی
 نوک آپ ماں سیاہ ڈناں شروک بی
 ہوراں بگوارت و پھر کنت بنداں

-
- ۱- کھور- نہر- عربی لفظ شط۔ ۲- سرشان کنگ۔ ۳- پگوارگ
 ایہ رنگ۔ ۴- صدر موسم۔ ۵- سرزورگ۔ ۶- ہنا کنگ۔
 ۷- ایرگوات۔ ۸- چو کھور ۹- شنگر ۱۰- لونجان انت۔

سبز کنتت کوه و کوچک و سندان
 شات کنتت میتاپلی حدا سندان
 آجز و ایتاده ببتت کندان
 و شش ببتت سپهرین سال بهار گاہیں
 کھور و پان ہچوڑ ببتت گداں سیاہیں (من)
 پیش راں نندنت آء جک ماہیں
 دل پسندیں سیماں سدا گاہیں
 گوں گماں آلودہ کنتت آہاں
 جازت چہ کیوں گرد سرہیں ماہاں (نوں)
 آسک چرنت تلافی بہار کاہاں
 سید و رنت سبز تاکیں بٹا ساہاں
 ونگ روم پنت گوں سرد شاہاں
 پاچن گوں امن آء من جیہد و حب گاہاں
 گرات زشت من گریشیں باگراہاں

۱- مال داوڈاں - مال داہر ۲- وارو گریب ۳- ہمد پ - ہم بندہ
 ہم ڈک، ہم ٹپ ۴- سبزہ زار - ملگزار ۵- گم وار - گم زور - ملو
 ۶- یک ۷- ایت ۸- لہر - کاہچر ۸- تھارینیں باگراہ، مہدین
 باگراہ۔

نوش کننت گل گرگ و بہارین و
 رابر کپنت شب درنگ و تلابین و
 من گراں آپ کننت تہارین و
 سک بنت مات سبنداں حارین و
 من گرگنات سد نہارین و
 منی بالاد بندی من مجھے شامی
 پروتی دیوانے و مراگاہی
 بیٹ من و چوریگے بدنت ڈاہ و
 یک شکار مرزے تیز کیت راہ و
 پر تی دیوانے و مراگاہ و
 من وال خے بان و جمنراں چہ جاہ و
 راست کناں چوری و گوشتگیں گواہ و
 گنداں شکاری و تیز کیت چست و

(نوں)

۱۔ نازرکین گاہ۔ ۲۔ زک رنگین گاہ ۲۔ برزومزین کوہ ۳۔ کیش۔
 گرین۔ بے راٹیں ۴۔ زبگ۔ چک ۵۔ حال۔ سورج، مرس
 احوال ۶۔ نیم پاد آگ۔ اچ پیری و سرین و کانداری۔

دنت سلام ء و نندی یک گبت ء
 ماٹے پہ وشن اتک ء گراں جبت ء
 دنت تمام حالان پر منی دست ء
 من پاچنیں سیدانی جلیب ویستہ
 کم تہ کم ہرورہ نونزورہ تنن بسیت ء
 پر حساب بزرگن لے سر ء گوستہ
 دست مداراں ولوٹاں وئی براساں
 دل ازبیاں و مجلسیے خاصاں
 ہماکرگون من ہمدردنت ششی پائساں
 منی مشکلاں ہمدت ء کنت آساں
 یک بر تمام کاراں پشت گوش کنت
 اول توپک ء مشت و مرش کنت
 مہرگ و کنت ء پھر و خردش کنت

(من)

-
- ۱- سیدانی رنگ ۲- سکی- ڈک- وٹیل ۳- زوت-
 چک ۴- پد جننگ- یلہ وٹیگ- مہتی کنگ-
 ۵- برور- تچک- راست ۶- سے چند-

ٹیٹک گھٹک ہلکے ہلکے و گوشن کنت
 کلام و پھانل و گم و گیشن کنت
 محاسن و مرواں و دستاں و پیشن کنت
 رند و اشد و جہد و جلد و پیشن کنت
 توار کلاٹ کار ہارین کنیزک و
 ہر ہا ضاصیوں لوکر و چک و
 ٹیگٹ پ ہرماں و کار کنت یک و
 ٹولنگاں بڑا کنت پ یک و رک و
 جلد و اشتابلی تڑگے دو پلے
 آرتاں پ سہیں گینے گیچے
 رمن و پانزودہ من بنت کیچے
 وراجین دوڑاٹے نٹے کہ پنچ رو چکے
 تیار کنت اشتاپنی ہک طسام و

-
- ۱۔ توپک و مہرک۔ شت ۲۔ کچ۔ فٹ feet
 ۳۔ توپک و صاف کنزکیں چٹ۔ Pull Through
 ۴۔ زرگپتگیں مذمتکار۔ گلام ۵۔ تیار۔ جہدگ ۶۔ کیچی
 یک من انگریزی روانزودہ سیرانت ۷۔ پارسی لہزے نزاں
 وراک۔

(ما) کنگدگ ء گوازیباں کناں شام
 آء سر ء شب تہ گڈی ہنگام
 مادر نامے رہیناں پہ یک گام
 من شکار جاہ ء رَسنت بام
 واب نہیت سلطانین نکو نام
 نئے کہ ساقی ء کلیت آرام
 شربنت برج و مرگ دارام
 مادراں ایشاں انون گور بام
 گڈ کناں کوہ ء شور اخبام
 سحاب ء کہ نوشاں چاہ و لبکوٹاں
 لانک بنداں گوں ٹھلیں سرچوٹاں
 ماناں اول سرشاں لوٹاں
 ناگاہ در نہیت میز گل جہکے لیٹاں

-
- ۱۔ اچار۔ چٹنی ۲۔ آسرکنگ۔ توامکنگ۔ پیلوکنگ
 ۳۔ جگا و کوکار۔ تواردماک لم۔ پٹنگ۔ شوہاز۔ پونگ۔

ڈیک بورین مامن و صومگ و چوٹاں
 من مزین سیدو پاچناں بیٹاں
 قولبت کہ تیراں پر حد چھیٹاں
 چوکالیش یک جاگہ و گوتھاں
 توارکناں نور محمد شکاری و
 بیا بوی پیر توگون لاری و
 ماتھی رند و — سہکناری و
 آء پاد اٹک پہ توپک خداوند و
 آء سرو بوت مامتام رند و
 سرکان بوت من تیسوڑیں بند و
 من ہما پیشی جاگہ دہند و
 ماپما پیریگیں پدو رند و
 بزگل و گندی گون دگہ چند و

۱۔ تنکیں گیتیں۔

۲۔ جنگ ، پر دشاگ

۳۔ جنگ ۔ در صندگ

۴۔ بر زین کورہ۔

ناگہاں گئے اگشتیں سار تیں
 جب در جبت اوشتاتہ بکار تیں
 پر منی بالاد در بشا کار تیں
 پر زبان و لبز مے بیارتیں
 من ترا سوگاتے دیات لکھی
 چے رانت منی متاگ و مبار کی
 اچ تئی نیکیں تا طعہ و زور و
 من حصاراں گندی گوں مچ و گور و
 گوں پاچناں یک جاگہ چرنت ہور و
 بیاد تاشائے شربکن دور و
 ماشت دسرکت سنگینے و چہیر و
 پاچنیں سیدے رستہ چو طیر و
 تاہیں گوک چک پچ نکنت پیر و
 مارا شکاری و نیشٹ ادا دیرا

-
- ۱۔ گین۔ سہا کشتگ۔ ۲۔ دپ و کلینگ۔ دپ و توار گیمک
 ۳۔ مزن و بڈ ہیں، مید لہ۔ مزن، پزور۔ سوکا۔
 ۵۔ مہرے۔ بر دبری۔ مقابلہ۔

صاحب گوات حراب انت چے جاگر ۶ لایرا
 "نام" اڈھنت ۱، کوہے کھوریں دو کینٹرا ۲
 سیداں مٹے گوات جنت کننت ہیرا
 ما اڈ شکاری گوں مہبلاں میداں
 پے تگ و درک، پرگل و شاداں
 ماشٹے سر بندی کتے سیداں
 ماں برزگ ۷ ورناشتنت ہم گوش ۸
 ماوتی جاگ وشن کتے پیش ۹
 سید تمام اتکہ شگنت من گواش ۱۰
 نو شزنت و سرکتے کوش ۱۱
 مولے و شین سید شتے هوش ۱۲
 کپتے من گل گرگ ۱۳ و و نوش ۱۴
 بے گت و کوپ، ترس و اندیش ۱۵
 دل منی زیادہ پے مزن ریش ۱۶
 آ ۱۷ ہزاں اندکھیں برزگ ۱۸ سردش ۱۹

۱۔ کلایچ ۲۔ دنگ ۳۔ ایک کوہے ۴۔ نام انت ۵۔ کلایچ ۶۔ ایک
 کھورے ۷۔ نام انت ۸۔ واتر کننگ ۹۔ برترنگ ۱۰۔ رتہ نزدیک
 کر پکر ۱۱۔ کرہ دیم ۱۲۔ پشت ۱۳۔ پہنات ۱۴۔

توار کتنگ سنگ ء پر منی گوشش ۱۶
 من کشتت اشتاپی پنج تیر چرا پوش ۱۶
 جلد و اشتاپی رایر کتہ سنگ ۱۶
 مہرگوں داشتہ یکے ء ونگ ۱۶
 مارا شکاری ء نیشہ پہ جنگ ۱۶
 یک ساحتے گونڈ میں سہربکن انگہ
 تہی دعویٰ وار پیداکیں چرے رنگ ۱۶
 تر پہ نیم چھی چار چرے درنگ ۱۶
 ادل گوں گور پک ء بکن جنگ ۱۶
 پر وقی دستاں پر دوش مزن دنگ ۱۶
 پہ بینی روچاں ایہ کن بن سنگ ۱۶
 پنج شکاری ء چونہ بوت موکھ
 ناگاہ منی دیم ء بک بوت چوکوک ۱۶

ارتنگ دربارگیں راہ۔ گٹیں کشک ۲۔ پدی روچاں۔ آیرکیں
 روچاں۔ ۳۔ نشانی۔ یات ۴۔ ادشتات۔ پاداسک۔

پہ ہلو پٹی پنج تیرا ایر کتہ ڈوکٹ ۶
 مہر گوں داشتہ پیکے ۷ بگل توک ۶
 چٹت پنج تیرو کتہ چرا جوکٹ ۶
 زانت وتی حصہ گپتہ سالونک ۷
 پر ہے کارانی بدو نیل ۶
 من وگہ پنج پاچن کتہ ٹیکہ
 من وتی براساں ۷ نجات و صو کرہ
 آہاں پر کیا لے ۷ دور نکت ٹوک ۷
 پر شگاں توری دانگوں ٹوک ۶
 نون گرت رہ تیراں چولٹا ڈوکٹ ۷
 دلراو گوں ات گوں ہے توک ۷
 دوئے پہ یک تیرے ۷ کتہ جوک
 سیریاں بہ مات بنداں کتہ تکہ

-
- ۱۔ اشتاپی۔ پہ زوتی ۲۔ ماک جڑو ڈیہی ڈنک۔ سنگ
 ۳۔ ارشنگی ہلا د ۴۔ اردو لفظ بناں پرآنگ۔
 درونک۔ رودینگ ۵۔ پنج ۶۔ تیراں کانزگ کرز گئے اچ
 نیام وتی دینت وچ لیب ۷۔ تواری گہنت۔

گوشتنت و آء ریم بوتنت پیر ڈک ۶
 من شتوں جونان ۶ کناں پک ۶
 شش جتہ براسین مرداں یک یک ۶
 من ۶ کالیآ مٹ ویستہ ایوک ۶
 پر مڑو جگ ۶ لانک بستہ ناھک ۶
 ازھے توک ۶ وگہ تیرے دانگوں چک ۶
 من زانت کہ وارثہ یک زوین مگٹ ۶
 سے کس ۶ ترنیت دیم کٹنگ حک ۶
 کشتہ کارپچ و ایر کتہ ہلدہ
 پنجگ ۶ زوروں پر کتہ سک ۶
 سر پر گنیت ۶ بڑت یک ڈک ۶
 اپن برزک ۶ ایہ کیتنگ نقت جہلا
 یک سکے سبزین ایش کتہ آباد

۱۔ گیٹیں راہ۔ بندیں کٹنگ ۲۔ بندے ۳۔ ایک فتحہ کہ ہندوستان
 ۴۔ وادی بیت ۵۔ ٹوہ۔ زندہ۔ مزن ۶۔ کارنہ یا زعم
 جلی، پوشش ۵۔ جہلا۔

پنج بچیل وراجی، سے بچیل پہناد
 مہشتہ ء شاہ چہ شش بچیل ء زیاد
 نشتر بہ شے ء سرمی سدشاد
 سرمی سدشادیں گھاں آزاد
 مسل ء نوک سورنت منی ملگی بالاد
 بے شکار مرد ء زندگی بر باد
 پانچنیں سیدگر ستر لٹا بیت
 زندگی و ٹوٹی ء گروگٹ بیت
 یا کہ چہ گینگ، یا کہ پہ پٹا بیت
 دیم ء مرو پورا ساداج ء مٹا بیت
 پانچنیں سیدانی نشاں شاہ بُنت
 بیا من ء جت کن من گرتنیں آہنت
 پچھرا ء دیار تگ و گواہ بُنت
 لذت دنیا گر زمین پر سے
 یکنت زن و دندان و شکار ہر سے

(کہ)

۱۔ وراج۔ مزین، لٹہ ۲۔ انگریزی لفظ منٹ ۳۔ زندگی ۴۔ مسند، کاپر۔ تھلا۔ دیم ۵۔ جن۔ دمان۔

ہمسراں، کمتر کس نہ انت کسے
 چکاں یک ماسے، بچاں یک پسے
 اے در بیت مٹ منت گوں صہا چلے
 کہ انت سانونک گوزیت گلے
 دش سما یکیں ساحت منت لالا
 دل مہذت و اوست پہ گرا نسل
 گوں وگر ورنائے کپیت صلے
 نئے کہ بیت رنج نئے کہ بیت گلہ
 کشیت وقی ویم و ہندو و نلے
 میہ کنت پاواں من شپ و میلے
 پہ پت دپیراں ایر کنت ملے
 چو بی جنے سی کار پے دل و کلے
 بو شکار و چو آسمی پھلے
 شاہ پسندیں من مجلس و کلے
 کت شکار سلطانیں عنایت اللہ
 محراب نماں و رود نیگیں ولے
 گمچی و قوم و سر نیگیں پھلے

۱۔ روگ۔ بان۔ کوٹ۔ ۲۔ اعتبار۔ بستک۔ یقین۔ ۳۔ ویم ملک
 کہ بقالیں جنیں وقی پیشانی و نیام و جنست لم۔ بدنامی، سروانی
 ۵۔ نسل۔ الواد۔ اولاد۔

شیرجہ سوناریں حسن اللہ

زگرہم لوٹ کمیں ماشاء اللہ

بے چارہ حامی ۶ نہ رانت مٹلا

من کافی ء و نتہ بسم اللہ

۱۔ ناواندہ - بے علم۔

(۲)

منکہ اول بر زبان وصف کرم ساز کنان
 خمس اوقات سجد بر صحنی بے نیاز کنان
 بعد تحیات و سلام و ذکرے آواز کنان
 نفس و شیطانیں لعین و ازوت و ناراض کنان
 ہر دو دستاں بر ورز لطف عطا دراز کنان
 درو خود ظاہر بہ نزد واقعہ راز کنان
 پروت شاہی تباں عرض گوں خدا از کنان
 بوئے گل آید ز نعت مصطفیٰ خیر البشر
 است لذاتے دود خوشتر از کندو شکر
 کرد بہ ہر چہار یاراں بوئے آن نسریں اثر
 از گل بشگفتہ پڑ تو یافتہ شمس و قمر
 است بر پیرو فقیراں عزت اعظم تاج و سر
 شاہ ہند، سلطان اجمیر، اولیاے پھر لطف را

-
- ۱- پنج و صد نماز ۲- دراج کنگ - شہار - دیگ
 ۳- تام - وشی - شیر کنی ۴- دشتتر - شرتر -
 ۵- روژنائی - تجلی - برمش ۶- پھر طاقت، کثرت
 سرب و راجہ -

سید ملتان شریف ء نیت ہم جبرہ دگر
 چندھک، نعت محمدؐ، مدح پیراں مختصر
 میں دل ء اتکہ کیلے تو بکن چندے جبر
 کاسدے بہراہ خط ء راہ بدے تملکے دگر
 حجز و معزوریں سلام بدلہ روت اندر سفر
 گڈ اچھے سرنامہاں یا تو اگازی سالج
 پہلوان کہن و قدیمی قمری اہا میں رکھی
 اچھاک بت ہر دو بیانت لاکھ ء بندت کامی
 چندین شاگ و پڑدکیں چنگ و تاراں دلجی
 کاسدی بندوبرت پیغام و خطے لادمی
 اچ حکومت ء دریں شہر و کاتے در شمشک
 کشین پیدارک ننت و مسکن شریعہ حاکمی
 برزے آراستہ ہیں، گل رنگ و بوٹے اسمی

۱۔ مٹ۔ ۲۔ درور۔ ۳۔ سپت۔ ۴۔ توصیف۔ ۵۔ ثنا۔ ۶۔ لاکھ۔
 ۷۔ کراچ۔ ۸۔ بزرگیں۔ ۹۔ خذوری۔ ۱۰۔ پہلوان سالجی۔
 ۱۱۔ پہلوان رمی۔ ۱۲۔ نوکر، پارس لبرخادم۔ ۱۳۔ میا بخی۔
 ۱۴۔ درمیان۔ ۱۵۔ ترکی۔

نشنگت شاہی تبیں، حانزادہیں شاہ دلپس
 میرنواب خان کمال خان، میرعظیم خان نامور
 بہ مصلحت آئینگیں گپ، صتر بوہیں جسہ
 رھیٹاں باز مہربان آنت ہردو فرزند و پدر
 بہر رھیٹ پروری میرعظیم خان بیشتر
 نشنگت یک مندء میروامیرد شاہگور
 چین سرائی بے نان ورد مکانے نہر
 حادثے نیکیں پہ شاہ و زادگ و گزنگ
 شیر کتے و لجان و بخاری پہ جیلے بد نظر
 کرگش تعظیم کشت شہزادگ و را بے کدر
 پیش سلام پت پہلواناں شرفندت گیگ و گور
 بیتن دشن آحت بلوچی رسم و راہ و پچھے جبر
 شاران دیر و مارت گرشما دانش ورت

-
- ۱۔ پس پنج ۲۔ اداریں - ۳۔ کندہ - نمک - نیگ -
 ۴۔ یک ہند - یک جاگہہ - بدوہر - ۵۔ گریب - بزکار
 درنگ پنج ۶۔ موم ۷۔ کورنش ۸۔ بلوچی رسم و
 حال احوال و گزنگ ۹۔ پہندگ - زانشکار

دستاں پہ نھاڑ تراشیں چندیں شاماں بہت
 ٹیپ و زلی و گمزد و بام گنگر میں گمزد ہاں گرت
 کرہ گورانی شکار و زعم جنیں مروان بزرت
 دش گورثیں دہبورگ و چنگ و سرورزاں ساز کنت
 بلی سدر و ناکیں نامہاں آواز کنت
 کتہ و پنت و نصیحت شاہ پسند و باز کنت
 پیشی مروانی بیان و کسماں آغاز کنت
 گر نہ کنت معلوم کہ پیشی بادشاہاں چون کتہ
 دو سہ شاہی نظیر و پیشی کنت پھر حضرت و
 حاتم و فرشیرواں ، کاندک گوں گنج و دولت و
 یادگارنت پہ پدیں مروان بہ یوم القیامت و
 کنت پدیاں اختیارنت ہرچہ دوست کنت ہرچہ
 بادشاہی نو شیروان و چون کنت رقی و مہبت و

۱- واژہ - تماکان ۲- چھچھال - کوکار ۳- شروع - رونا
 ۴- قیامت و روپ ۵- بارگیک - دہر

بنامک و همراهی و کاپری و پلست و
 سد هزار شایان ملک و عدل شیرین است و
 عاتم و در نوبت و دعد و تولد چشش کت
 آ و مهارکین سنگی و دیم چلال و رکشته
 بزرگ و روح و ملک زاده و سماه تکشته را
 آ و شب و تبلان تمامان شاه و جبر بکشته
 پر سرو مال و سماه و شاه و سنگر کشته
 نام و نوبت من جهان و ترگونش مرتبه شسته
 کاپری و مهربان و عکس ات به جنت و
 کارون لعین ات سیم و امت و
 حضرت مرثی و گهارزنگت به ذات دلپشت و
 در اول ترنات کتاب و پیروی کت حوت و
 زند و گنج باز و کت و زرت بخیلی به کت و

-
- ۱- دوی بزرگ و دعد ۲. ۳. حُب رنگ ۳- روز-
 راشن ۴- حضرت مرثی و نام انت ۵- نسب-
 ۶- پشت و رنگ- پذیرگی رنگ ۷- نابود نالاج-

نیک وارت و نیک ذات پر عدا بے سمت و
 اہج بھلی و عدا یعنی ثابت کنت
 خاصین و ژمن بہت عدا پر زکوٰۃ و کنت
 نا اومیت از رحمت و رب جو قائم کنت رت و
 یات کنت مردان عدائے عزیز و کدرت و
 گنج تارون چک بہ چک بوتنت پر رب و حکمت و
 من زمین و ایر روانت و رونت تنے مدت و
 وارگ و جاہش کجام رانت دوزخ و جہلی سطح
 بعد از ایٹان سد ہزار شکر گراں از تار و
 عادتے نیکیں اتا گر تک یلیں نام آور و
 عدل جو نر شیروان و مانگ حاتم دود و
 تپے و کچھ، نالار بیڈ، تاکراچی ہندر و
 کس نہ زنجینگ ملوک و بیت مکول من خاطر و

۱۔ کت۔ تورگ ۲۔ دود۔ ۳۔ نامت و ۳۔ عد۔ کچ
 ۴۔ ۵۔ ۶۔ ۷۔ ۸۔ جاگہانی نام انت ۹۔ ملور۔ دل رنج۔
 دل گران۔ پریشان۔

دست بنال دُعا و لوٹاں رب و سد گنہیں در و
 پہ زرد زوالیں میرِ عظیم خان و بلند بختیں سر و
 نمود گن بات مستری و، تالیہ جو اسکند و
 درون در زیا پابنت برکت و پیگیر و
 خدمت عالی جناب و عرض بکت یک شائے
 پر تنی واسطہ گوں رب و دُعا لوٹ زرگرے
 ریشہ و چانکو سازیت، مستری آہنگرے
 نیک دعا گوئے کدیہی خانہ ذاتیں نوکرے
 سد اوسیت انت کہ پہ کار جناب و پر مال برے
 بربک و اسپوزنت عزیز و من دل و صاحب کلام
 کاسے مارا گنگ راہ دانگ ہے تو نیک نام
 چاکر و خدمت گزارت کنت تنازع المدم
 خدمت و کار نہ پد مائیت من و عالی مقام

-
- ۱- یک اتارے و نام انت ۲- یک بادشاہے بربک۔
 ۳- زبان۔ گار۔ ایرجیک۔ بے طاقت۔ ۴- دل پد ری۔
 ۵- گپ و واج۔ بلوچی رسم و چ صبر و واج۔ ۶- جبرہ۔
 ۷- گر کی پنگ۔ ریشہ

کار کجاست پر مات ملوک ء من کورت پر اشکلام
 سد مہارکین حضورت بہر منڈت خاص و عام
 تا اومیت تنہا منال از خدمت صاحب کلام
 یا من ء پیشین کینت گناہاں تی کسور ایشنت کلام
 یا چ خاصین نوکراں کارن بگیبت ہر سہب و شام
 من نہ رطمان زر زوال ء خلعت و مزدو انعام
 نئے درو فرس و بہات ء کند و لذاتین طعم
 تانہ و ترش ان جنت شہزادگ ء نوکر تمام
 تو گئی ہے زیادہ میں زرنگ اگر زانے کجاست
 من دل ء زانیں کجاست منت بر حیاں فکر خام
 نئے حضور ء کار کائیت، نئے خط و نئے پیغام
 از من نقصان ایشنت سکتی ء سہب و ہیکاہ و سلام
 سفر چہو مستر کجا بیت عرض نہ بنت انگت تمام

۱۔ گناہ۔ جرم ۳، ۲۔ بکشیش ۴۔ دشین و تادارین و رک
 ۵۔ لاگہ۔ کراچ ۶۔ گلہ۔ پیغام۔

گر کسے لولی ٹمن ء کنت پروتی نام ء تو
 نام منی زرگر حسن بن یوسف ابن گنگز
 ساکافی چاروہ پستی مخلصیں خدمت گز
 یابہ پرس از مہتراں، یا بر لہتیں باور پدا
 پر جواب ء بیت گلام ات تاکدیں ء انتظا

(۳)

یا اود پھر اگلیں مرگ سلیمان
 بل گرگوشش و ترے ملامان
 بجھے مگر بیل و انتظار و
 برد من دزک و پاکین ڈگار و
 بیبرگون سلامان کھتریاں
 بدے اودا بہ حاجی سیفدین و
 من پنجگور سلام کت زرگرے و
 دعاگو حلقہ گرشیئ شاکرے و
 اگن حاجی ببیت چرتی و
 سلامان سربکن شکل لڑی و
 بڑاں سیفدین حاجی کعب منت
 تمام دہواری ہانی خان و ہامنت
 بکن حاجی بہ حاجی محمد و جت

(دش)

-
- ۱۔ سیل۔ سوار۔ ۲۔ تاوان۔ ڈنڈ۔ پہ کہنپ ملک۔
 ۳۔ ایسانی بلوچستان و یک جاگہ ۴۔ مذمتکار ۵۔ شکر۔
 گر دک ۶۔ لکانی نام انت۔

توئے مردے حقیقتاں کنے درست
 من پنجگور زرگرے مارا سلام کنت
 دت ء میگ دتی خاصیں گلام کنت
 بیاما او تو کنن ایشی علاج ۴
 دت ء پرچہ گلام کنت، مارا واجہر
 چہ بیت سال ء نوکر شے بوستہ
 منے یک روپے من پنجگور ء دیتہ
 بچار شکل زسی ء سر نہ تاب ۵
 چہ پیم ء دنت ترا راستیں جواب ء
 من ء جت زرگر ء سدر حرامنت
 منی گلامشہ منے گلام من، دت گلامنت !
 یقین باور کنتت من ہما اُن
 متا سیں مردمانی خاک ء پا اُن

۱- پیکیں - اسلین

۲- قیل و قال - بہانہ - عذر

پر گنہگار ء شمارا ہرچی کار مُنت
 شے پرمان و حکم ء تالہڈار مُنت
 چہ دِزک کسے برت زابدان ء
 سلام گوں کن ہر یک صاحبان ء
 حسن پرخ وقت عرض کنت گوں حدا ء
 بکنت مارا نصیب وقی پاکیں نقا ء

(۴)

بیادش گوشیں بلبلی رستیں
 بی نشانانی گفتگو رستیں
 حاتم و شاہانی عمر تہ گوستیں
 سوتی تکلیفناں نفا رستیں
 پھل اگن شاہجوی سے رستیں
 تو حاشکی و لین و کمر بستیں
 حاشک و مجنونت زبرد رستیں
 گیرہ پر دانا چہ شما گوستیں
 حاشک دنیا ئے پج بہنت درستیں
 گوں شما حاشک مٹ بہنت رستیں
 مھشوک گل و لیلانت و پابستیں
 ہر حکایتاں نام شے رستیں
 سر شے حشک و کورکھاں گوستیں

۱۔ گپ و خبر ۲۔ ڈک۔ ڈیل۔ جنہاں سونہ پہر بڑنگ۔
 ۳۔ ٹھکیں۔ سکیں ۴۔ لہید۔ بیدچ ۵۔ نذوریں، چوزہ
 پاؤ کنڈک، چست کنوک ۶۔ جنہاں۔ ڈک۔ ویل

بکلیں تہیٰ اور ماہاں تسلّم نستیں
 ہوش کن آہ بیل صحت و بے ساریں
 آہ گگتان و مرگ جسّہ داریں
 گینچاں بیدل مہمے یاریں
 بال کن او گوی من بیادے ہاریں
 گوں توئے بلاد و بی من و کاریں
 مئے رقیب و اگل شتہ گاریں
 ناصر آباد و شہر و ہزاریں
 محمد کینگی بلا شمر شکاریں
 میر چوے حلال نئے جسّہ داریں
 بیا برو دانائیں سر و ہوش کن
 منی پیگاماں سر ستر پیش کن
 ناکھیں اگل و گوگشتناں گوش کن

-
- ۱۔ بے مس۔ مس و خشک بوگک ۲۔ صاریں۔ زیر کیں
 ۳۔ بدنی دار۔ دژ من لم۔ تیوگ و توام ۵۔ کم اگل۔
 بے اگل ۶۔ دگوش کن۔ گد شداد۔

پروتی بلوچی ء کیال و دل گوش کن
 من گوٹاں کھتر، گیشتر اندیش کن
 منی نیھتاں زور ہم چو شس کن
 شیئر گر بنی، سوڑی جاہن و پوش کن
 منکرت پرچہ پنجگ ء ریش کن
 شاٹری ء لین ء دلت جو شس کن
 پکر ء بہ میدان ء چدو گیش کن
 شاٹری رے پیم نہ انت موئے
 تربت و ناصر آباد ء نئے کہ پردیش ء
 حک انت پر کشا ہر دو بہر کنت پیسہ
 گرت چما استاد ء پرائیٹس ء
 ملا اسماعیل تمپ ء ہالوس ء
 در گوٹشیت چوسل ء گوشس ء

- ۱۔ دنگوش۔ خیال۔ ترس۔ ۲۔ بانوری۔ آروسی۔ ۳۔ دست
 یہ ریش ء جنگ بہ۔ کشک۔ راہ میدان ۵۔ درانملکی
 دران ڈیہہ ۶۔ میل گرنگ۔ گلگ۔ طنر گرنگ۔ بلوچی
 ۸۔ عزت عبدالقادر جیلانی۔

تراشگنت مُلا ء چو الاسس ء
 برک ورتت تارکین شپ ء پاس ء
 تو کلپوگ تراشے پہ واسکس ء
 گوں وراں ہم قیمت نبت کنتراسس ء
 گوں صیب و پوٹنگاں کاینش پہ آس ء
 من ترا راستیں و گوٹشاں خاص ء
 نئے لاهک پر تو، نہ تی براسس ء
 تو، وہ و بیت گال گوٹشر پہ بش ء
 پہ وقی منہ شر پہ وکش ء
 اتلک منی دست ء کپتہ وش وش ء
 چار تہ من بچرت اچ پگ لشن ء
 ترل کنت یک یک ء پہ زرکش ء
 استانے شمیر ء تراشگ وکش ء

۱۔ روشک دوگ - ترپنگ ۲۔ پچ ء کچل - کلپوگ -
 ۳۔ ارگ - لشی ہم شرط - اقرار نامہ، قول ۵۔ صیب - لپ
 ۶۔ پگ و پلج ، شاہ قول

اگن شاعری و لین رات بیت منشا
 برو تقسیم و بگر چه سرورش
 مولوی عبداللہ کرم بخش
 و ننگ و قرآن کہ اتکہ چه ارشی
 پنجگ و بھلے تروی چورکش
 زرنگ چه ایران و ہزار گرش
 سون تراونت شیر و سازگ و ترش
 پگین استوں چه زر و رستنت
 مولم و سرگوات و جت و رستنت
 ساجدہ و بند و سرش چنتنت
 زیادہ چه باگین کندھار رستنت
 مینرین سیم و سرشماں گوستنت
 پٹہ چه مسل و ہمیشہ رستنت

- ۱۔ متیل۔ مراد ۲۔ برزاوا مفارکے آزمان انت ۳۔ دؤل۔
 دؤل۔ اسپ لم نہ شیشی پاندی و زرہ۔ فرانگ سازگ
 ۴۔ برزین کوہ۔ ۵۔ تندر۔ گدان۔

زر شتابے بحیم ۱۰ ابرستنت ۱۱
 رُھد ۱۲ پے بکل و گراں ماں بستنت
 بَرَق ۱۳ ۱۴ جم سہراں دل جگر بستنت
 پے و تی چمان ہر کُنار ۱۵ بستنت
 چاپ اتے گروکاں گرگت رُھد ۱۶
 از در گزرد ۱۷ پشت و پہناو ۱۸
 جز مناوی او واہ و پزیاو ۱۹
 خاک مکان سہ چنداں بہ افتادو
 پُہل ۲۰ از بیجا کاپر بنیاد ۲۱
 مہتخراں مچی کُنش ۲۲ من پہناو ۲۳
 کس نہ شت کس ۲۴ درو اولاد ۲۵
 گندگ ۲۶ دید ۲۷ پے وارس و سیاہ ۲۸
 گیریت و مات ۲۹ ۳۰ نیکیں اولاد ۳۱

۱- گزند ۲- گروک ۳- ہر کُنش ۴- چپ و چاگرد
 ۵- ہزایات ۶- زاری ۷- کپشک ۸- ایرجیک بیگ
 ۹- دیقان ۱۰- بزرگ ۱۱- مچ ۱۲- وار ۱۳- بُہند

چل شب و چل رو پہ لبش ۱ و میعاد ۱
 نائے کل مچی برت اول پا ۱ و
 در میان پنج گوں ہوشاں ۱ و بر باد ۱
 بگم ۱ جنگی سبز ات ۱ بنداد ۱
 آپتیں ۱ درد و رنجاں ۱ آزاد ۱
 ترنپ اول شنزی ۱ پہ شگ اتکنت ۱
 استون گرات منیں ۱ پہ رگام ۱ تکنت ۱
 حور ۱ چو مشکافی ۱ وپ ۱ ۱ تکنت ۱
 چوش ات ۱ سیاب ۱ شہندی ۱ تکنت ۱
 گرد بریں ۱ گونگ ۱ ولینبرے ۱ گوتکنت ۱
 سرگیں ۱ بازار ۱ من ۱ گوڑو ۱ پام ۱
 کل ۱ اش ۱ بچڑنت ۱ سے ۱ وچار ۱ گام ۱
 نشکنت ۱ کاڈ ۱ چو ۱ سروے ۱ اندام ۱

اردہد - مدت ۲ - حرامگ ۳ - حرامگ ۴ - ایک قسے -
 ۱ - شروعات - اول وار ۵ - پاپا بونگ - رچگ -
 ۶ - آر - لبش ۷ - مزینا کھڑ ۸ - پنج ۹ - نہہال -

دیم ۶ چو ماہ ۶ چم چو بادام ۶
 چو نرگس ۶ پھل ۶ سر ۶ پیگنت بام ۶
 چارگ ۶ دوریں دے کیت آرام ۶
 گوں رنگسریں میشاں شاصش کام ۶
 بزگل دچتیاں پہ سرانجام ۶
 اٹکنگت ترندیں درد رگامانی
 ترکنت ترپاں چوڈ گرامانی
 اٹکنگت رمدی ۶ گڑ پنبانی
 کر کرد برق و سیم سما باننی
 بستگنت ۶ واب ۶ لال کہیانی
 پرشتگنت ۶ کاڈیں گل گیبانی
 پنج کماں دہ - میہیں تنابانی
 برتگنت مک و مہلب دابانی

۱- پنج پھلنگ ۲- گتا پچ ۳- بند - تانب ۴- جمر - جڑ -
 استون ۵- واب ۶ پاد آئیگ - آگر بونگ -

شیشہ عدم پتا بنت گلا بانی
 گٹ و حیدان ننت مائے تابانی
 صور چدو پیش و بوتنگ سد چنداں
 درد رگام گواریں اتنگ ہر رنداں
 میزریں سیٹم و کوچک و سنداں
 بادشاہانی حکد و ہنداں
 مارو توپاں من شہر و آپ ہنداں
 بش و آیین من گہر گہی رنداں
 گیر من و رعدی گرگ و گرنڈاں
 چو نبوتہ کہ بوتنگ راسے رنداں
 یا داشتے ہی آئندہ پہ پدی مرداں
 سینزده سد گوستہ پاکین ہجرت و
 پنج بہ صیتار ماہ بقا صیت و

- ۱- گار - بے گواہ - زیان ۲ - برزیں کوہ ۳ - حلقہ - سند -
 سیم - علاقہ ۴ - دم بچ دم - وارپ و وار ۵ - یات - گیر -
 ۶ - جمادی الاول ۱۳۷۵ھ

انوگین صور و بشی آپت ۱
 من ہے تاریخ و ہے وحت ۲
 زرگر حسن بکن درحقیقت ۳
 تو وقی روزگار ۴ مبرپیت ۵
 گوں مکپ شیطان ۶ دلالت ۷
 تو چه دنیا ۸ بیر وقی گپتہ
 قیامت ۹ خدمت پر تو پیش کپتہ
 ۱۰ ملکہرتیں واجھے سر ۱۱ دپتہ
 کوشش بکن زیادہ پر صہادت ۱۲
 ہر سببا قرآن ۱۳ تلاوت ۱۴
 خالقہ ۱۵ پر زانی ۱۶ صپارت ۱۷
 سر پر ازبے ۱۸ من یوم القیامت ۱۹
 قبر و سکرآت ۲۰ بعیم و دہشت ۲۱

۱- وکیلی - کشتی والی ۲- ناز - وظیفہ ۳- آسرات - آسردگ
 ۴- قیامت - روپ ۵- مرگہ دوم - ساکھنڈن

شائری و جاگہ یلاں گیتہ
 نئے کہ چو مرواں گوہرش رُپتہ
 کچکشر چہ بتیل و بن و رُپتہ
 مبر چدو ویم و اے حکایت و
 مونے عینے و نصیحت و
 آء پ بد، پندت تہی پنت و
 تو ہم مکتش گنور مانی سر و خط و

۱- یکبار۔ برہمیک ۲- قعہ۔ داستان ۳- آپ و جہلیں
 کنڈ۔ کتب ۴- کشک۔ لیک۔

لعل منی سوڑے لال و شش بی بے قدر
 مہرم ۽ اٹکے بیا ترا لوٹ لب شکر
 کت من ۽ ماہ ۽ واٹگیں پیگاماں اثر
 چپ پھا مرداں سستی و تاہیر کنت اگر
 سست بی ہما مرد کہ نیستے تو پیک ۽ سپر
 چوریاں باننزی برتگ دگوازینتگ جس
 من ہما ہین ۲ ۽ جہت چو بہرام کشور ۽
 پہ نیت دیدار ۽ گل اندا میں درور ۽
 تیگ سپا ہانی زرتہ گوں پھلیں اسپر ۽
 پنج تیر برات مٹیں کنہاں چڈائی سرو
 گوں کارچ و کاٹا رومیان ۽ آبدارین صخر ۽
 نسبت دتی لانک پہ توکل شاہیں قادر ۽
 سدگہ پاکیں اشرفی چیر اندر ۽

۱- دلاوری - بھادری ۲- چک - زہگ ۳- ہما سامت -
 ہما وہد - ہما پاس ۴- ڈک - ڈیل - مصیبت - ۵- چیر و کائی
 اندری - ڈکوک -

رہ ہے ستاگاں دائر مہتا ہیں نوکر
 منی ملگیں بالاد گوں کج کا لاڈیلہ لاسند
 سر شہی پاسے گوازیٹنگ دسرگپتاں پورا
 ماتپاک ہورے او بنگ پہ اومیت و خدا
 مل و ملان و گورگیں گوانی برد و
 تو برو کاسد اپج من دتیک و پیر
 منی آئیگ و پیگاماں بدے زمزیل مہر
 کاسد گوں پیگاماں چدا تعبیل شت
 لالی و گوں ہانوری گداں ڈن و درکتہ
 آ و تہی زرد و متہیل او شتاتہ جتا
 چولاں آورتہ، منے دتہ نیکیں قسمت و
 سکیں کچ ہزار گنجیں ہا گچیں
 سر منی بانزریں پھاٹی و سا جیٹی

-
- ۱- یاٹریں - چالاکیں ۲- آدار - بچیگ ۳- یکجا ۴- مزین
 ۵- لنگور ۶- ایشاپی - پے زوتی - چنگ ۷- مراد - لوٹ - دوش
 ۸- قویگ - صدقہ - قرہان - ندر

نئے من ء تائیر نئے من ء چنہاں انتطار
 لال چو سائڈ ء ستگت پیڈو سر مہار
 گوات جتیں برائ چرتگ سرتلی بہار
 کشیں آسکی گردن ء کشی من مہار
 گرہیہ کشی و کنت منی بالاد ء مڈھار
 حدت ء وب کیتن من و کاڈانی سروک
 چار وہی مائیں دیم بے گوں ڈراں وات شروک
 کت من ء آسکی دیدگاں مانند گنوک
 کونشیں سر بایک بے پر منی انبازاں آرتگنت
 من اول مہتاپ بے انارک سارتیں متگنت
 سیب سمر کنڈی مئے جوئیں دستاں پگنت
 برہیں چھنی بے دامن بے لیتباں بستگنت
 دست و گوازی ء مہ وش بے جیکند ستگنت

-
- ۱۔ دیہ سستی ۲۔ مستیں لیٹہ ۳۔ نرمیں لہیں
 ۴۔ روتک ۵۔ ترپناک ۶۔ لہر پوک ۷۔ جہوناک ۸۔ آسک صید
 ۹۔ پارچ بونگ۔

سر پہ جلو حالو نکشیں باد بگیرو گو سنگنت
 پہ اُشکنگ و ستور جنت اپردوس و دیتنت
 گو رگ و چار کُل و من و اسمائے پر عی
 نشکن ہمزان و من و ساہ و دروری
 شہم دینت دیم و شمشک و مردار دزی
 مہرباں آدرت کہہ و تا سے زر گہ عی
 ہیرماں تا س و کہہ و کیپ مان سو فری
 کیپ و ماجیناں میر بوا، ہیراں گل پری
 کیپ من و ارتنت ہیرمن و در و نوشتنت
 ہیرا نتت ماجین کیپ نشہ سازیں بھنگنت
 نوش کننگ ہیرانی کچ و متبل ایشنتنت
 پیری آسار چہ کیپ تلخیاں گیشنتنت
 بود چنگ و رانی کلا پنخی نیں پوشتنت

۱- رواج - عادت - ڈول طرز ۲- یک سہتے و نام انت
 ۳- کسان کسانیں تاک ۳- نشہ - مستی
 ۴- تہل - جوڑ - کچل

ایتکہ منی کی پانی نشہ لال ۽ سمو ۽
 سرسینیں پھل ۽ گپت منی شیریں پنخہ ۽
 کبگی لڈان ۽ دیم پما شاگیں منجہ ۽
 سر ہزار نازیں ایر کتہ لال ۽ سر جہ ۽
 دپنگ من بوب ۽ چوکر استون رچو کیں گچو ۽
 من کنگ زیارت جگ کج ۽ اول درجہ ۽
 دست منی کپنگ پ انالانی گچہ پنخہ ۽
 شکرن کشت دات من ۽ رہیں پنخہ ۽
 من سدیں پاکیں اشوہی دانتت سنجہ ۽
 نیم تئی شارہ نیم تئی جگ بند ۽ بہا
 پ منی چماں مہ لقا حورے جنتے
 بیڑگ ۽ الاس تراشتگیں لالے مشکئی
 بوکنت مہگونگ چوکر پھلے شربتئی

۱۔ حاکمی۔ بادشاہی۔ امیری ۲۔ تحت۔ کٹ۔ کا پر ۳۔ جمر۔ جڑ
 ۴۔ تیوگ ۵۔ درست ۶۔ یک بر ۷۔ یکجاہ ۸۔ گشان۔
 سرگ ۹۔ پہک۔ اصل۔ یک بر ۱۰۔ مشقط۔ مسقط۔

تہاں کہ سے پاس ء گت کج ء فتر بان سر و
چار می پاس ء پاواتک پہ ازرو مستی
کیت منی یات ء وائم ء گوہر قیمت
کلی شاریں ء من و وریں محبت

۱- بہانہ - نیمون -

۲- بے بہا - گراں بہا بزاں کیگد - مہینج

(۶)

مکتبہ و ترویج سخن سازی
 سائوت زشین طوطی آوازیں
 ننگہ سنیں جلیب آوازیں
 ہم تہی یا قوت انت ترد تازیں
 قیمت تہی خارے مکھے اندازیں
 پاواں سہریں موزگاں گوازیں
 ناگد و پریات کنے درازیں
 من ہم زاناں کہ دوست رات ناسازیں
 بدو پار گنیا و چشین بازیں
 جت کن عینے و واقف درازیں
 تجرہ میٹر و او قبے گرانازیں
 ہر روپہ پے نمونہ و نازیں
 گوں من لے پیم گوشتہ عینے و

-
- ۱۔ دشت مکان و یک ماگے ۲۔ دم و دستی۔ تازگ۔ زکیں۔
 ۳۔ دراجیں۔ ٹوہیں۔ مزینیں ۴۔ سٹی۔ معلوم دار ۵۔ چکاس۔
 جہد ۶۔ ادا متبل چہ لہ و گرانازہ کسہ و سنت۔

دل بندت پہ چار دیکھے ساء
 نیت و پا چندان گل و زیباء
 نئے کہ پہ عمر نئے سال و پہ ساء
 زور بخت دوستی سب تن بیگاہ
 چھے سکنت من کل و پیش گاہ
 ناگہاں ورنائے گوزیت راہ
 چٹ بردت شاطر وینت ڈاہ
 ساہی مہگونگ تئی ساء
 پر تئی ڈیل و بکثیت ارواہ
 بیاشپے مہرنگ و مرا گاہ
 اپہ پیری دوستاں دل کج و ششہ
 (چہ) و صرہ و کولان مہ لقتا پر شہ
 تئی گندگ و مہ پیکر رحبا گشہ

۱۔ زیادہ۔ گیشتر۔ کچ و در ۲۔ پھیل۔ لوگ و دیم۔ دیم و در
 ۳۔ چالاک۔ حشار۔ ہم۔ دلوان۔ مجلس۔ لوگ ۵۔ کاس و
 در۔ کچ و در۔ بے کچ۔

پرستی نام ء من بڑے لہے کُشتہ
 کیگد ء زنگباری زباد مُشتہ
 پیسری دوست گوں و صدہاں نشتہ
 او کپوت بسکن نانگ و زاری
 ترا جنگ دوست ء نشترے خانگی
 تی دل بے توک ء لگتہ کاری
 ورد و تی مصشوک بے ترا ماری
 گوشت ترا عیٹے ء چدو ساری
 پیش کنت دوستانی و پاداری
 بدو خانانی قول و گداری
 گوں بے و پاہاں پرخ مکن یاری
 کیت من را ہے بے نیگ ء داری
 بیت حر سرنہاں کیاں کنت چاری

۱۔ گوردگ ۲۔ زنگبار۔ زنگبار کہ افریقہ ء یک ملکہ ۳۔ تیر۔
 کمار۔ شپ ۴۔ کنگ۔ بزاں کا پرچ یا زعم۔

حور بنی نوکت من سرء گواری
 او کپوت سبزین کاسدی چال کن
 مختلف دوستاں حجازتی احوال کن
 کنجی پلہ و او کپوت بال کن
 ملگی ڈیل و سار و سنبال کن
 آپراں نے کہ شیرو و پگال کن
 ناگہاں سومائی نہ سر حال کن
 شکلیں گین و آہ و انبال کن
 ریپے چیراندی مال کن
 چہ و باروتے دو مسکال کن
 ترنگ و درنگ جاہ و ترانال کن
 مارا پے جستجو و جنجال کن
 کنجی و ستسری بنور خیر و

۱۔ نوک۔ مازو ۲۔ بال۔ گام ۳۔ یک جاگھے و نام انت۔
 ۴۔ گنوک ۵۔ ریفیل۔ گرکی۔ پنگ ۶۔ یک تولہ و سیسی بہر۔
 ۷۔ اناکت ۸۔ بے توار و۔ ناگاہ۔ ۸۔ بال

بیا دتی طاڈ سیں پراں تیز ء
 دے دتی سیمیں بالان مہینز ء
 تہریں بسداں شاگ ء انگیز ء
 پوج مکن مرگ کوپ ء پرہیز ء
 استرینج لہچ آہ ء اسپوز ء
 اد کپوت گوکدان ء بدار گرم ء
 ناگ ء پریات ء مکن نرم ء
 چنیک بنی گزران ء بور خسما
 آپ کن سوراپی نڈی گوم ء
 دتی گلاٹ ء چوکی ء شاننؤ پیرما
 ناکس چھراٹا مجنت چوم ء
 اد سمجھناکین متری ہشیاریں
 سرتی پھر شان ء شر پداریں

ارتیر۔ ترند ۲۔ گل دوشی ۳۔ دور۔ گستا ۴۔ کیچ ء نیک
 ء یک بھلے ء نام انت ۵۔ کیچ ء نیک ء یک گنورے ء نام
 انت ۶۔ جہل ء دراجیں ۷۔ پرست۔ سل۔

کوپچ کن چہ درنگ ء منزل ء ہاریں
 کیچ ہزار گنہیں شہر و بازاریں
 کوٹ و ماٹھی نکش و گل کاریں
 جنت کن کما نشگ مرد گام گواہیں
 محمد عیسیٰ ؑ سر مٹا داریں
 چاری ڈننے پاک و پلکاریں
 رونق افسردہ جنت آسٹاریں
 بیا ہو داکہ دل مئے آزاریں
 او کہوت سبزیں بندوقی لانگ ء
 زور منی ازراں چخت و چالاک ء
 گر بشر تعظیم کن سمجھاگ ء
 محمد عیسیٰ ؑ صاحب ادراک ء
 دانگ روژنائی ؑ حالفین پاک ء

۱۔ بال کن۔ سرگر۔ رہادگ بر ۲۔ زیبا۔ ڈولدار۔ جلوباک ۳۔ ڈول
 وڑھیں۔ متم و لہر عزت۔ غریب ۴۔ پھندگ۔ زانتگار۔ اکا
 ۵۔ پیہم۔ زانت۔ بڑن۔

یات خدائی حکمت شہرِ ناک ،

چہ آجڑاں بکثیت زرو پوشاک ،

زرگر حیران ، نشتہ گمناک ،

جلدی بیا باندا وحد اشراک ،

بر منی سلاماں چو پھلیں مستاک ،

بیباگون زباو بوئیں وریں ولیک ،

(۶)

بیاگازی نہیں پہلوان درگالیں مزار
 طوطی نہیں آوازت چونکہ مستری آل پہ چار
 تہی صلبین الفناظ جہہ پہ جہہ کسٹان آشکار
 پنجگت شاگین نگر ٹیں گروہ و سیم و تار
 گوری گونجی ہر مگاں ہام و بیت نہار
 شپ گوں زیل و زیلی و شین کنت توار
 پر تو مشتاق انت ہمدیں دوست و بیل دیار
 زیادہ تہی ڈیل و گندگ و کشت انتطار
 حک منت بہو چنگی و ش رٹیں برے و سوار
 پر من دمیری میڑ ہاں تشریف و بیار
 نوبتہ دشین ساحتے گوں من بود چار
 دشلیں عالی ات دیاں و نگوش و بدار
 زکیں بیگاہ و اتلگ منی دوست و دزگہار

۱۔ پدر۔ ظاہر۔ در۔ ۲۔ یک درملنے ۳۔ نارگت۔ توار
 نہر دگ ۴۔ ہڈوک۔ لوڈوک۔ چاریگ ۵۔ رجٹ۔ سواری
 نہ کٹلیں امشتر۔

شاطر و ربالہ کج و کلبیں اختیار
 گوں من و بالادے کٹنگ چذگپت و گذار
 تو بیا سروے و رستگیں بالادہ بچار
 چونٹیں مریچی چار وہی مسادہ بی گسار
 سے کئے سچ برک وارت نیگ آبدار
 گوات سراں ہونکیں سین کشیت پہ مدار
 لذت پہ نازی سرشماں ہن بوٹیں بہار
 او صاحب! حاتون و پہ بے دستور و شمار
 بیا گازی گوں عاقل و دانائیں سر
 تو من و دوست و پہلوان سمجھ برادر و
 خفیہ ہیں رازے بیا کنن معلومدار ترا
 ہما کاسد کہ راہداتنگ کج و چیراندر و
 گوشتنگ راسے پیم و آء عظیم شان و کتر و

۱۔ معشار۔ چالاک ۲۔ تاہد۔ حال بر ۳۔ سارتیں۔ نہیں
 ۴۔ وشہور۔ ۵۔ بے ایک۔ لیگ۔ ۶۔ سگار۔

آء گل افروز و بی بی بلقیس ۶ درور ۶
 دل منی پیش ۶ بڑتنگ اچ من دلبر ۶
 پیش اچے روچ ۶ سے د چار سالانی سر ۶
 لے چار وہی مائیں دیم کتنگ زیارت بربر ۶
 سجدہ رکافی نزدیک ۶ شانیں چادر ۶
 نوک زدیں دُر کٹل پورانی ۶ گوٹڑ ۶
 چوش گوٹشیت مہگونگ من و هیان پو زرہ بر ۶
 پرچے تو پا بند ۶ منی پھلیں پتر ۶
 چے جستگیں جوڑ ۶ پچ مکن اندیش ۶ و خطرو ۶
 شہداد ۶ و مہناز گوں کچین بکین اومر ۶
 تراشیت پونگاں اچ من و لوھاریں سر ۶
 پچ مہ اندیش ۶ و بیامنی نکشیں گوات گور ۶
 بیاترا پیشی ترانگاں گیجاں امبر ۶

۱- ترس ۲- شہداد و مہناز ۶ قصہ ۳- عیب ۶ لپ ۶
 ۴- بادگیر ۶ لوگ ۶ ہاں ۶ دتاک ۶

سہر منی پیری دانگنت گونا پ زرگر ۴
 مہپر زمزیلین ترانت پ مسک و انبر ۵
 مشنگ و سینگارنگ من ۶ کار ۷ نوکر ۸
 منتظر دید ۹ پ تہ لہر بکشیں سر ۱۰
 من بست و تی لائک پ توکل مردی اُفتد ۱۱
 راست ۱۲ ہتھیار چپ گوں میان ۱۳ یکزد ۱۴
 ہچو ستیاد گوات جتیں سیدانی پد ۱۵
 سرکان بون گورگین کلانی رد ۱۶
 سن ہما احدی جاگہ و پیشی رند پد ۱۷
 دور من ۱۸ پیشچارکت مراد بکشیں گینگ ۱۹
 گت اشارتے مہوش ۲۰ زکیں کاسد ۲۱
 جت کن ورناء نیم شپان چے لوئی ادا
 اگن اتکہ پ دیدار و منی زرد ۲۲ مقصد ۲۳

-
- ۱- یک رنگے سہر و دینت ۲- لوٹک - چاریگ - ودار جیاگ
 ۳- شکاری ۴- پیش گند - اشارت - کتی

سمر میں جو دانی اہج من الود
 گیت من ء شیریں پنجگ ء گوازینی پدا
 تاں کچے ء گوازیٹگ من ء کار بر مولد
 گورگ ء گل ء منجرا و بریے بخلیے
 سداھی شگواپیں کلے بستگ مہلین
 منجہ ء نریک ء من د شاطر کاملین
 نشٹگ من تحت ء گل منی شاد و شد لیں
 منجہ ء گور ہاسک ء کینزک پُر چا پلین
 نئے منی شیریں حملہاں چنداں پاسلین
 من چارتہ پے مردی تھے مرگ ء شاتلین
 گل نہیں لیکن گمشنی در چکے سنبلیں
 آء گد رنگیں کہر بادست تملین
 چاریت و بچکندیت جنک شادو گلیں

۱۔ موکل۔ جازت

۲۔ تحت۔ کٹ۔ کا پر۔ ۳۔ مولد

حالے ء معلوم دار بہو ورنہ شیر دلیں
 ما اومہ صورت حصہ بہراں شاملیں
 دل تٹی لہڑ بکشین سرے ذوق ء مائلیں
 لائق ء انبازنت منی بانگ شش تلیں
 من ء دوست برتہ کاڈ ء چامل الفاظ بلبلیں
 من کنگ پیش چار من کناری ما ہلیں
 باز براں سرتلاں جنگ آہو بانلیں
 گوری آہو ہم بھی و سل آملیں
 بوت جنگ گورانی رم ء گوٹو بانزلیں
 کبگی لڈان لانت منہ تقا سنگیں ماوہیں
 گوں وت ولوہاریں سر جو بیکی کاکلیں
 پر من و بالادے ء کنگ پیگام دش دلیں
 پر منی چماں چار دہی ماہ ء گوش کتہ

-
- ۱۔ اوار۔ شریک ۲۔ دل مانگ۔ ہدوک۔ لوٹوک۔
 ۲۔ یک بالی مرگے کہ جبر ہم سکت۔

سر وین ناز ء بی بی بلقیس ء دریش کتہ
 مارا پر زاغیں کو کہاں پرہشت و پروش کتہ
 منے دل آزاریں صخریں بزرگان ریش کتہ
 من سلائے پہ ستر و آس ء پیش کتہ
 پر منی الیک ء کج ء "جی" ء گیش کتہ
 من کجیں گراناز ء من در آغوش کتہ
 گوش کنت مرداں ماڈ مہتاب ء چش کتہ
 تاں کہ سے پاس ء سب سمر کنڈی نو شش کتہ
 چارمی پاس ء ما اور مہینج ء ہوش کتہ
 اُز روتی گوبزگی بارگیں میان ء پیش کتہ
 سنگہیں دست ء پر منی نو خطاں ہستہ
 پہ تہ زرد ء من کناں تر بانی دت ء
 نئے پہ جو ء نئے کہ پہ مات دئے پت ء

۱۔ کلاگ۔ بزاں سیاہیں ۲۔ برواں۔ بروانک

۳۔ انباز

۴۔ گوڈر۔

سراول تـربان انت پرتہ دتیک ۽ حضرت ۽
 نیم شپ ۽ فوق شکر آمیزیں لذت ۽
 من ۽ ازرن تـیٰ بلاد ۽ عظیم شائیں خدمت ۽
 لے شپ ۽ ماپ کن پروت و ڈیل دست ۽
 سرتنا پاد ۽ ننکوکان ہورتیں ازوت ۽
 زیادہ من ۽ کونشیں زالنرد باسکان جتہ
 درد منی گوبزی بارگیں میان ۽ البت ۽
 موڈگان گوازینگ منی کارچہ حلت ۽
 پر منی چساں مر لقا اوصافاں دریں
 چار دہی ماہے مٹ ۽ بام ۽ اختسٹیں
 مجلس ۽ مردان من ۽ شے مینت باز پیریں
 پر منے چنگی ۽ گتے صدق ہاوریں
 بریقین زانت کہ زرگرے کیچی شاعریں

آخری دہرے پازل و مٹ و دروہیں
 تاسم و بوہیر چہ بہادر و سے سرہیں
 زندگین مردچہ مردگان باز دیماترہیں
 گال سخن چینی گوں ہے شیر و زاہرہیں
 شازی کشف گر کے بدوت بست کنت
 نافع فضل و منجھ و حوناں گرت کنت
 مشک ہا در چکن کہ ہمک خاک و رت کنت
 عاشکی چاڈے کہ حیاتاں مست کنت
 گم ہا بو جنت کہ رگ و بنداں سست کنت
 صاحبان! عاترن و کے اپن من جنت کنت
 ادلی گام و سے براں دست و چت کنت
 چارگ و چل گام و بدوت جند و دلیت کنت
 زرگرہ کیہی مہ و ش و سہتاں درست کنت

۱-۲-۳ بلوچی و نامی میں شاعر۔ مٹا فاضل۔ مٹا تاسم۔ مٹا بوہیر
 ۴-۵ مٹا بہادر۔ زانوک۔ مٹا ۶۔ بشارت۔ الہام۔
 ۷۔ لوبیک۔ دیگ۔

سبز و یاقوت پھل ء حاکمانی پیوست کنت
 من زر ء عواسی سدپ کشتی کنت کنت
 کشتیت ہماور ء کہ پہ چمک اگل ء پست کنت
 غیر سونار ء کئے چشمیں بند و لبیت کنت

۱۔ آپ ء بڈ درگ۔

۲۔ حویان۔ دانگ۔

(۸)

او کپوت سبزید، تو ناگ و صلوات کنے
 تئی بدو چایکے تو سد کس پر یات کنے
 زیادیں آہ و ناگ و حسیات کنے
 یا کسی حاموشین سرء پھر گوات کنے
 دریں کلکے منی پنجگاں پولات کنے
 من ء گو سنگیں دہر ء کسھاں پر مات کنے
 پیلاں من شیر ء حملہاں شمہات کنے
 میر ظفر خان ء کسھاں ابیات کنے
 پر عوز ہوتیں او مرء سوگات کنے
 او کپوت بل تو ناگناں جلدی بند کمر
 کاسدی طوزے بیامنی پیمانماں بسر
 تنگ ء شہر ء گوں فتح محمد و شجر
 آء تمام اُستاہیں بلوچانی تاج و سر

-
- ۱- کوکار۔ پر یات۔ زاری ۲۔ پر ماہگ۔ رماہگ۔
 ۳۔ یات۔ گیر آرگ ۴۔ یک جاگھے ء نام اُنت۔
 ۵۔ کماش۔ سر دک۔ واجہ۔ سردار۔

نانہ و زرین گوں من و پر تو نامور
 پر نظر نکشیں نکتہ بی زیر و زبر
 مان رانتے چند گلہ و پھر رنجیں حبر
 مطلب منی چار حرپنت سرورندنت فمقر
 یا بزورے (بو) گوں گوات جتیں آہو ہاں پھر
 صحبت گوں انساناں کنے یک دست و ہتر
 گاہے مہو انسان، گاہے وکشی ہاں نہ پر
 چند نیں وارے بو، مہو لے سو چنگے
 رندگے مہو گوں کسے بنجا ہاں ریچگی
 یا چند سگی دُبے و پرشتگیں بندے کوچگی
 چند نے بو من مہچہ و سلاں پیچگی
 من پروتی منہ میر ترا المات کتہ
 میتگ و مہیل ملک و شانداریں بُت و

-
- ۱۔ لاگد۔ چھٹی۔ ٹکبہ ۲۔ نامدار۔ مزین نام ۳۔ گوند۔ کم۔
 ۴۔ ناہار ۵۔ لپی۔ دھج کنگیں دار یا پیش ۶۔ پس یا
 گوکانی بند جاہ ۷۔ کچک۔ بنگ۔

من ترا سؤلی ساہگے زاننتہ پرورت و
 چوش نزانگک دل تئی جہیند و شتہ
 چو پیشی نامرداں تو پو لنگے چہستہ
 میر ظفر خان میری و شیر میسے ہستہ
 من تواریناں بلکن تئی گو شاں اشکہ
 ما تمام استاہاں ترا مردے لیکتہ
 نئے من و تو پہ قیمتے گرانیں موکتہ
 گل میسہ او میت و من تئی میڈ و ٹوکتہ
 ہشت رہ سالان ترا بلوچی آن سیکتہ
 تئی بلوچی و چادرن کہنیں نوک کتہ
 میر ظفر خانی کسے یات اتکہ من و
 باگپہیں کچ و نئے دگ شہر و بندن و
 حک بلوچپانی من تئی دارین گردن و

۱۔ گڈکنگ۔ جنگ۔ ہاگہر دیگ ۲۔ چہاٹینگ
 ۳۔ سکاریگ۔ حیل دیگ۔

تو من ء پر مائے بگوش نیست کس ء گناہ
 ساند مزن کونڈیں لیدہ ء دانت من بن ء
 میری پھرات چه کرگز و حاتو نہیں جن
 مہلب و مسک و چہ و گد کیچیں دن ء
 کنہاں ترینگ ہوز صو تیں ادر ء
 لید تپرزین ء پریت چه سانڈانی سر ء
 گوشت سامان ء ہوت ء پر کیچی لشکر ء
 ہما کہ سلامتین بیٹ منی پھلیں پتر ء
 ناملا متاں حک منت کہ پھر دویچ کنت گوٹر ء
 سرشانیت و چوڈ پھنڈینی پنج بر ء
 بے گم ء رلی تیگ ء گوں پھلیں اسپر ء
 دہت طلا تاں سذتش حک ء من گوٹر ء
 من بہوا ء جید و جاگہہ کت ہر تیں مردور ء

۱- سریت - کسیت - کیشک - ۲- کیچ ء نزدیک ء ایک ڈنے
 ۳- زالبولی جاگہ - جنینی پشک - ۴- برودت
 ۵- ایرانی بلوچستان ء ایک جاگہیہ ء نام رانت ۔

اکہی چات و نئے کہ پھریں چہ خاک و پتہ
 او میر میر حاجی ز انت زحمانی جنوک
 ملا عثمان کنہیاں ملانی مدوک
 پسیری من نو کہیں و ندات آپد ایل شروک
 گوں ہزار مروء اہلگات رحیم بخش کنوک

- ۱۔ یک جاگھے و نام انت ۲۔ سکی۔ ڈوک۔ سکیں سامت
 ۳۔ یک جاگھے و نام انت ۴۔ زعم۔ سگار۔

(۹)

بیابیں پٹک مرگ مزن ہوشیں
 اچ تمام مرگاں اگل تئی گمشیں
 تئی طاقت و زور ء شیراں اندیشیں
 سک بنت گوں تو پیل کلات پروشیں
 ما اود تو بجاہ ء سنگتاں دوشیں
 یا من ء گرانیں مشکلی پیشیں
 یا من ء سوچ دے راہ تئی ایشیں
 چوش کہ تو گوشتہ چونیں چوشیں
 منی نامہ ء زور پر نگریں سنٹ ء
 یا برو اود ء گوں تنک لنت ء
 بے اگن تکلیف سے دھارمنٹ ء
 زحمتاں برداشت کن دتی کنت ء
 نامہ ء پیش کن ————— درزمانی ء

-
- ۱- ترس۔ خوف ۲- شروعات۔ اچ بنڈات ء، ازل ء۔
 ۳- ڈکٹ۔ جنجال۔ سکی ہ۔ جون، چک ء، بڈ ء۔

منی پیگاماں گوتے سر زبانی ء
 آء حقیقتیں یار جانی ء
 نوکر ء پیریں و زمٹانی ء
 تھی مشکلاں گوں ہنت ہم کمسانی ء
 شاگردن اپا تھی مہربانی ء
 بگوشن مے بیم آء زباد موش ء
 گلہاں گوازیں کیگد ء گوش ء
 چو کہ تو پنج کس ء نکت پیشن ء
 من یک عالمے اشکگ چوشن ء
 تو دق باگ ء مرچکے کشتہ
 پہ تچ و تاک ء چہ رجا گشتہ
 ترچے مرچے ء کوسگاں چشتہ
 شیر کنی تھی منگ ء بن ء نشتہ

۱۔ عہدی۔ قدیمی۔ کہنیں ۲۔ اپر کچ ء۔ کاس ء۔
 ۳۔ ٹپل۔ ٹپل ء گنگ۔

سرتی اچ بلوچی دھداں پُرشته
 رسم بلوچی دور داگنت پُشت ء
 رسم وتی پس و پیرک ء اشته
 من وتی دل چہ بانک ء ششته
 من کوڑوین دنیا ء دو بلوچی ء
 گر کتے مبیت معلوم حال ء بچی ء
 نسل بی پاکیں خاک ء کیچی ء
 اچ تنا پنجاب و کراچی ء
 مزانت اگن کتے جوٹ و سچی ء
 رصہ و اکراراں بلوچی ء
 مردم تئی اومیت ء بکنت چھی ء
 لاکھ نہیں ما اُتر پے گلاشی ء
 پے لنگک و ناخن دیم خُراشی ء

-
- ۱۔ اردو لفظ بزاں دروگک و راست ۲۔ دعویٰ۔ مزدجنگ
 ۳۔ چانکر۔ گوں ناکناں شکورگ۔

تنگ و جنگ و ددپا کراشی ۶
 تو بکن عادت وحدہ پرودشی ۶
 من کنیں عادت شیئر تراشی ۶
 ہن (۶) وحدہ انت نکیں شیئر ساذیں
 شائری گوبشاشی بگوازیسے
 اود و کر قومی مردنت بازیں
 قوم بلوچپانی رانت سرفرازیں
 تھی کسحاں دیواناں ترازیں
 مہری بچپانی بہنت بے لہازیں
 تو اگن باز بیائے اچے کاراں
 زور وتی پیشی راہ و ریشاں
 دائم و دارے کول و اکراں
 من تھی لہز و وحدہ ہاں چاراں

۱۔ دپ جنگ ۲۔ گونگ۔ بیان کنگ ۳۔ بے پرواہ۔
 بے مشیاء، بے خاطرہزاں مست لم۔ راہ درہند۔

گڈ تراہر وو ویدگاں داراں
 دوست بے مارا اپج وگہ یاراں
 راستا تریس شیئر و گپتاراں
 ترا تعریف کناں شہر و بازاراں

---

(۱۰)

زنی از قدرت و پروردگاری
 سمیتت بادشاهی کردگار و
 ز جن و انس تا هرده هزار و
 شریا تا سمک ارض و شما را
 ز مشرق و مغرب از زمین و یسار
 سرن و تدبان محمد مصطفی را
 یقین دستک دل گون چار یار و
 ز بعد احمد صی ————— برقرار و
 مناجات کنان پس گونِ اِلاه و
 خالق به هر مشکل به تو آرام پناه و
 اَمیت واران دُعا و مُشْتَجاہ و
 بکن مقبول دُعا و پُھر گناہ و
 بدے یاری به آن نیکو شُجاع و

۱- بر انگ - زیب دیگ ۲- بنیادم - انسان ۳- ۴- اتارانی
 نام انت ۵- زمین و آزمان ۶- چپ و راست ۷- دعاد
 پریات - زاری ۸- ۹- قبول کننگ - پیلو یا پوراکننگ -
 دلیر - بهادر -

پہ حک صورت یسین و طہ و
 چو افلاک و عدواں چرخ گردیں
 بہ سدا کینہ دلش پھر در دنت
 قلوب بہ کعبہ اش از آہ زردنت
 بہ حکومت بر کرار باتیں منی خان
 سخنی محمود خان حاتم و شان
 پہ زیب یوسف رسل بلند شان
 الٰہ رحمتان باوے بر انشاؤں
 کہ باتیں نون و صاد باوے درخشان
 شجاع و کرمگت میر و منور
 خدائے دانگت بخت و سکندرا
 بہ تخت خرداں نشنگ برابر
 گوڑ و رخسیت عبا و تاج بر سر

۱۔ درخمن - بدواہ ۳۔ منٹ - درود ۴۔ درھنرنگ، ایردیگ
 ۵۔ روژنا - ترپوک ۶۔ ترپگ - جلودیگ ۲۔ دل

عدا زانت که ملک پہ زیب و شان انت
 امیری مجلیہ چون زر نشان انت
 اچ ہزار شہزادگ و توک و نشان انت
 فلاطون جہر و اگل و ہشان انت
 بہ تخت و تاک نشتگ شاہ بہرام
 چہار گنج و ولایت گشتہ آرام
 نفیران بانگ و صلوات انت دو ہنگام
 پریت و گلاٹ، ہٹ انت سبب تا شام
 نفیسین اطلس پوشیت پہ اندام
 منابلس باسگور سنجاب و افتام
 ہزاری بندگان تازی سبب و شام
 سوالیاں بے بخشی نکو نام
 نہ بوتگ ہندو و باز شپ و شام

- ۱- افلاطون ۲- تچکاتچک ادشتگ - Halt -
 ۳- ۴، ۵- پچ، گدو پوشاک و وڈو قسم انت۔

منوک و برکت و سیٹھ بوتگنت رام
 جناب و حادثنت سیل ملگزار و
 تماشاد شکار گنجیں دیار و
 سر و سائیکہ انت خود کندھار و
 زر و نمی و دشین کوشن سمار و
 مہا حین و کہ حکم کنت جہاں جہل
 بگڑنت پر نگارے شاد ہی طبل
 نکیب بو جنت مزار گرانر و چہ نوک و
 گلاب شودے کنت بانزی گردک و
 عردسی سہنیت صند کنوک و
 گوڑ و بندنت تلا کاریں جبوک و
 برابر ہم رد و گوڑ بند توک و
 یا چکن کاریں کیٹل پوشیں تچوک و

-
- ۱۔ مالدار۔ ۲۔ سائیل ۳۔ وحد۔ دمان۔ شاعت۔
 ۴۔ بند۔ کدیم جاگہہ ۵۔ ترا س کنوک ۶۔ یک سہتے بونام
 انت ۷۔ پد و گد۔

تلامین سنج و زیناں گروہ بردک ء
 گرد و بجنگل چڑائینت گنوک ء
 (کہ) ۱ میدان ء بدت شہم چو گردک ء
 ۲ گلام شر سنینت دلدل ء را
 ۳ ہاکہ شاطرانت دروہد کار ء
 ۴ دکاب ء ہز کنگ چور مندار ء
 ۵ نیئت گوں یکے ء گیر از چہار ء
 ۶ ۷ مرادے گیتکش مل ء مہار ء
 ۸ ۹ سرو زنت منل باد و نار ء
 ۱۰ کنت حکین نال پ ڈگار ء
 ۱۱ جہاں تھامور کنگ دھنر و گبار ء
 ۱۲ از حضور ء محرم ء کاینٹ شتاب ء
 ۱۳ زورنت مزلائی شہ شتاب ء
 ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰
 ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰
 ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰
 ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰
 ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰

۱۔ اسپ دالاک بدکیم ۲۔ پالاک۔ ۳۔ حشار۔ ۴۔ زانتکار۔
 ۵۔ مست و گمراہ ۶۔ آس و گوات ۷۔ پوست و بندک
 ۸۔ اسپ پا ازگا۔ ۹۔ لاک بدگردن ۱۰۔ بیت۔

من نگارین پنجرہ دیماسد کاب ۶
 گہیں ارکان و عزیز کامیاب ۶
 بہشتی حلوائل پوشنت جناب ۶
 درکش چو مسال آفتاب ۶
 پلک نازیں پہ تصویر کتاب ۶
 حد زانت شاہ اورنگیں پہ لایچ ۶
 گوں دو نیشیں حنہ و ہلیس و تاپ ۶
 کش و پھل بستیں کائار و کارچ ۶
 بکشتی درمنانی تاب و تیچ ۶
 میان و کید کنت خان ذوالفقار ۶
 کیانی جوہر دآپ من سگار ۶
 ربانی گینگریں زہر بے شمار ۶
 پینک من حرپاں شاینت قہار ۶

۱۔ لوگ۔ منہ۔ کاپہ۔ ۲۔ دوست دکس۔ عازیز۔
 ۳۔ پرشاک۔ ۴۔ روپچ۔ ۵۔ پن دہز۔ سیرکڑ۔
 ۶۔ پن دلاپنچ۔ زحم۔ ہروددیم۔

بدایء کپ کنت، مثل خیار و
 بزوری گری و بندی کتار و
 مال رستم و اسفند یار و
 اچود که لایخ کنت شاه حلقہائی
 ہمایوں بانز، بخت آسمانی
 درٹیت از دبلوئیں کوٹے کیانی
 مسالی نادر و نوشیر وانی
 کندر زیب و خورشید جوانی
 دریت شاہ پال، شاہ تصویر حیدر
 عروسی سنج و سرکاریں تگاور
 تلاٹنت توک و تائیت، رکاب زر
 چراگین مہپل و نندیت دلاور
 پناہ و پشت غوث انت قلندر

۱۱۱

- ۱۔ ماورنگ ۲۔ ۳۔ بادشاہانی نام انت لم۔ چن و بند۔ دیگ
 اورگ بوگ۔ منزین۔ ٹوئیں ۶۔ ۷۔ ۸۔ ۹۔ بادشاہانی
 نام انت ۱۰۔ بادشاہانی لاپ دیگ۔ بزاں نرین بادشاہ۔
 ۱۱۔ حیدر پور درور۔ مٹ۔ بدل۔ ثانی۔

وکاب و مندره و پنجگ مزاری
 بدینکه خینزکنت بانزیس شکاری
 پ پلگور و جہاں و تنگ کاری
 گہیں مردو تلیں ہر از د پاراں
 گوشتے اسکدریں خان گون سواراں
 نہیاں تنگ کاراں چیل و ڈوراں
 دینت پلگور پ ہینارین ڈگاراں
 کپانی ماہیں گور از کتاراں
 نہ مانت کبری شدر از حارار
 بدینکہ خان بکنت حاصل مراداراں
 بکنت موکل گیاہیں سیم و زیداراں
 مرادو منگے تریت سلطان شامی
 استقبال شاہ کائنت نظامی

-
- ۱۔ تراس کشک ۲۔ اسپ و تنگ و تاپچ ۳۔ بکل - بمیم دینگ
 ۴۔ اسپت چکیں سبز ۵۔ ہوادارین جاگہ - ملگزار -
 ۶۔ دیم و در آئیگ - پورش آئیگی دیم و آئیگ - ۱۷۰

رسالہ پلٹن و عکر تمامی
 پہ چینی گرنٹ حان و سلامی
 بہ تحت فیانوس ندیت مزین مر
 گوئی کہ خرونت یا کہ سکندر
 مشال خرم، خورشید و خاور
 خداوند بکنت بہت و بلندتر
 بلند بہت و مدام مطبخ تیارانت
 دوسد مرد و ہزار و نان قرارانت
 خدا زانت محمود خان بچل انت جہاں و
 گل از گچکی ابن انت محراب خان و
 پناہ و سد او میت گل قوم دان و
 بیت ہر کس سوالی زرفشان و
 اُمیت بے قیمت ننت، گوہر لسان و

-
- ۱۔ پوجی سلام۔ Presently - ۲-۳-۴-۵-۶۔
 بادشاہانی نام انت ۷۔ کنور جاگہ ۸۔ سخی۔ زرزوال۔
 دست پیچ ۹۔ شکر گپتار۔ دشس جبر۔

من اے دہر ء نیت مٹ زر زوال ء
 حُدا ء داتنگ اقبال گوں کمال ء
 بزرگانی دعا گون نونہال ء
 ملکی چیدگاں تاجد شال ء
 سَرُوان ، جہلوان تاجد نال ء
 بحبای حکم گوں نیک دغال ء
 شجاعت کامل منت یوسف جمال ء
 نہ کہ من گوشتہ شیر پر فخر دشان ء
 پریشان دروگ نہ بستگ مئے زبان ء
 من نداتنگ زیاد ہیں ادھان بہ خان ء
 ملک زیادہ ترنت وت اپج بیان ء
 چراگے روژ نہیں — اندر جہان ء
 کسے راساٹر ء نام گر پکارنت

-
- ۱۔ ورنہ۔ کسان سال۔ نوک برودت ۲۔ ایرانی بلوچستان ء ایک
 جاگھے ء نام انت ۳۔ شال کوٹ بزاں کوٹہ ہم۔ ساراوان۔
 ۴۔ جبالادان ۵۔ خضدار ء نزدیک ء ایک جاگھے ایت۔
 ۶۔ صفت۔ توصیف۔ تریف۔

مؤلف شعیب بن نام خاکسارنت
 حسن بن یوسف بن گنگرارنت
 حضور و مخلصین خدمت گزارنت
 قدیمی نوکرین کار دارنت

۱- تالیف دیوک - گوشتوک.

(۱۱)

اے خط نہ رانت بلکیں آج میں پر یاتے
 اے ناکس و ناچیزیں امیت وارء داتے
 اے شریداریں رمضان و مبارک و سلامتی
 اے صوم و تراء و سج و فطری و صدقاتے
 آء قادر و رحمتاں بیت لطف و عطادہ تر پنے
 پر اے آجز و محتاج و کنت بکشش و خیراتے
 اے رمضان مبارکیں تو معلومے چه پیم گو ستے
 یا پ تنگی و تکلیفی یا پ شری و شالبستے
 نو کر شے بزرگانی محتاجت گریبانی
 ترا حک منت اے دعا گو و ہر وعدہ بوجہت و
 تو کہ ادا موجودے، منی کل مطلب و مقصودے
 حک منت کہ من و پودے، گر صید و منی دست و
 رمضان و خلاصی و در گنجنت شب و نوک و

۱۔ فریاد۔ زاری ۲۔ حیرات ۳۔ وحشی و رنگ لم۔ مراد،
 لوٹ ۵۔ دست گیری کنگ۔

سحب ء من صہید گاہ ء بیت ہر کس چو سانوک ء
 درنگ کہیں مُردگ دنیا ء کے ء ریستہ
 بادا جبیں تکیراں حسن گوں منت ہما توک ء
 شما سحب ء کہ وہ پ بوجت پہ رُومہ و لبر ما لہ
 تھا جن و چم دارنت حسن انکے کردگ ء
 من نوکراں چل پُشتی، تو خدا بند متدیگی ء
 حلقہ من ء ہم گوشش ء گوڑ ء توک غلامی ء
 من نوکراں چند کس ء نزدیک شما ہر سے
 منی چل پُشت ء شما بست چہ و آدم کجائی ء ؟
 داتگ حسن ء بام ء جنت دیا کجام گام ء
 پرشتگ پہ شمعے نام ء آوا محمود منت و تو جانی ء

۱- دشین و راک - دشین تام

۲- لوئیگت ء بئی -

۳- وحد ء آسر بولگ - توام بولگ -

(۱۲)

نود جڑ بندنت اہج حُراسان ء
 کھر دریا ء کاینت گرداس ء
 بزر کشتت پہ شاہ ء پرمان ء
 جوشپ ء پوشنت گل آسمان ء
 ایر رچنت ترنپ پہ حکم رحمن ء
 من پٹ و وڈ، کوہ و تلان ء
 درست مُلکان ء ہاری ملان ء
 اہج تلاراں آپ بہ زہ کوہی
 بن زہ و کہناں بہینگنت راہی
 ایر رچاننت پہ کیدگ شاری
 گون ہسریں کاڈاں لال ء پگاہی
 نشتہ گون ہرا ہاں دل ء ساہی
 سیل ء مرچی پہ و صدی جاگاہی

۱۔ کوہ آپ رچک ۲۔ آپ بچک۔

۳۔ بہینگ۔ سیکارگ

۴۔ دل بچیرگ

کدہ و شکاں دست گرننت داہی
 ہم تپاکی و _____ کل پہ ہمراہی
 یک کنارے پہ علقوتی جبا ہے
 از کیل کنبیاں گوش کنگ بام و
 لال روشت پہ سوئے حمام و
 چادرے چو ابر و سر و حیمہ
 اندریں جاگا ہے _____ نگو نام و
 پہ جلوے نادینیت گلے اندام و
 پہ گلاب شودنت جزہ و بام و
 بہتسی آراستہ کنتت حمام و
 لال و برستہ پہ ڈیل و اندام و
 عبوناک انت چہ سبزیں رام و
 کیسگ کپوتی _____ ایر کنت گام و

۱۔ ہلرت۔ تنہائی ۲۔ گہل و کلیت ۳۔ اسپیتیں جمر
 ۴۔ پکاہی و ۵۔ سنجینگ ۶۔ داگ۔ ٹپ۔ نشان۔

پہ شتابی دوست بروت نکل ۶
 نندی بہ بزم، گالی و جل ۷
 زورنت کنیز آئینہ تے پہ گرا نکل ۸
 گچہ چینی پیش کپیت پھل ۹
 لال ء بکنت آراستہ دل ۱۰
 چ کپوتے شردنت منا بے ۱۱
 ٹیلین آسک بہ کوہ ء سرتل ۱۲
 لال شروکیت چ کھوری مائیگ ۱۳
 ترتیت پہ نکل ء ہر چہار سرگت ۱۴
 یک گوئر ء بستگ کیگد ء ماڑی
 س بہودا، بالاد منی ساڑی
 ایوک و تنہا نشگت نیارڈی
 گوں من و بھنگاں بتیگت وارڈی

-
- ۱۔ سرگوپ۔ نقاش ۲۔ دل بڑھیل ۳۔ پہ مرادے۔
 ۴۔ کیگد بزاں دوست ۵۔ ترپیت ۶۔ سرگ۔ کچ۔ کش
 ۷۔ جنین۔ جنیاد ۸۔ ارگ۔ جیڑہ۔

شکر و شیر و کریمت حسابی
 نرشتنت حمدان و پے لڑے لاری
 من نظر جت پے روئے جانی و
 آوردتہ ابراہاں پے متہاری و
 شب دو پاس و یا سنت بہ حدائی و
 ماہ بہ زیر و روبرہ میاکنجی و
 سیاہ مچ و گپتہ راہ و بادی و
 یک رمیں مرگ منت پے کتاری و
 بیدی لرزنت پے ہم کسناری و
 حان و موی گوں قیمتے گنجباں
 بے تجبیں زو منت کہ سرایش کجاں
 بے گناہ کسیدنت من شپی گنجباں
 کبھی کشارمنت من بن زہے چاہیں

۱- ادوار۔ یکجاگ ۲- جڑ۔ جبر ۳- بے میار۔

زال و سہیل کج بہ کجے روشنا ہیں
 عاربی کاٹار پہ زہے ماہیں
 وت حد بستگ تاج جلوہ ہیں
 لال و یاقوت بہ درج زیبا ہیں
 تحت چینی۔ کپل حد سانی
 بستگنت ہر دو مہر و آسانی
 پر تھیلا تنت باغ بوستانی
 جلوہ ناکنت، پھل انت گلستانی
 رنگہا رنگ تھپہ دوستانی
 اختیارش پہ دست باگیانی
 پیشی و دروازہ میوہ رمانی
 اربعہ شاخ گر محبہ انتقینی
 زیب ناکنت بہ جاگ پنہانی

۱۔ پکر۔ خیال۔ گمان ۲۔ بگیان۔ مالی ۳۔ عربی لفظ انار
 ۴۔ گودان۔ گنہ۔ ۵۔ اندریں۔ چسیدیں۔

کُلِّ قَتْلٍ بِحَسَابٍ عَشْرٍ یَعْنِ
 در کفش بوت رنگها خوبی
 چو بان درنگنت مرگ سلیمانی
 بر سر اش بست تاج زرتینی
 میان اش انداخته میم رنگینی
 من پیل و انت نوکر سلطانی
 المدام و په جاگ الهانی
 خول بنایا این ساگ مکرانی
 یوسف از مهر شد بران چاہے
 از مشرق آمد بلال به ہر راہے
 بہ سر اش بود چادرے سیاہے
 سرتا پاشش گرفتہ ہر ماہے
 واڈ باغ سازت صبت ازاں شاہے

۱- مدام - دائم - ہر وحد ۲- توار - کوکار ۳- اردو لفظ ہزاں
 جوڑ کنگ نہ ہماشتق لوٹوک ۵- واڑہ - تراکان - سہارہ

باتن و دست چہار چار پا ہے
 دور ہیش بود کشتی یک آچارے
 کنج آچار بہ سراش کردے
 چاکراں بستت یہ دلا سا ہے
 بہ زر و نیام و شہم و روژنا ہے
 تیگ سٹجاں کہ دیدہ ام ما ہے
 اسم گل جملہ شد بہ خانہائے
 ف، و، ک، ت، تاکد الف، جا ہے
 پنج پانزدہ حساب پہ مصنا ہے
 یک ہر نشید بہ پیش ملا ہے
 ابجد و ورد و گر بہ آنگاٹے
 اے حہ لیس کن حرف نا پورہ
 تر گرٹے گالاں پہ دل بدود و
 تاشوئی یاد و گل آسودہ
 اے گم حداوند و بد تو فرمودہ

۱۔ رہ وائیں زتم ۲۔ اے وڑ۔ اے ڈول

۳۔ بے معنا۔ بے مطلب ہم بہیت۔ بہ مائیت۔

۶۔ دیم وائنگ۔ دور داتنگ ۵۔ دوت، لہڑ۔ سوک۔

(۱۳)

بندت اپہ باگیں کنہارن نموداں
 نوش کننت آپ چہ شکلیں روداں
 بیانت مئے ملک و دھریں زیداں
 و پنگنت کاڈگوں سمویں جو داں
 پر گلاب جاں شود کننت ایداں
 بوہاں پہ کستوری معطر کن
 کیگہ و شارین کلہ و ترکن
 جو و چہ پھنات و کش و درکن
 بوئے بدے ماہ و وڈ و باڑی و
 کونشیں سرباسک و نکشیں باصھی و
 بازے پہ دیدار و — تباصی و
 نوداں و تی تشریف و کننت زیادہ
 ہر سبادت گوں کپیل و پار و

۱۔ دشیں بلوناکیں۔ زیباہیں۔ ۲۔ یک وثر برٹے۔

۳۔ پارسی و ہندی لہزے (دروٹ)

۴۔ باصینک۔

سَرو ۽ آسائے ۽ کدو بالاد ۽
 شیتھیں کٹ ۽ گردو پنھاد ۽
 پار کنتت و اب ۽ سَرو شمشاد ۽
 وژدلیں بانگوائے بشنرات ۽
 مصلب تر ہانتت شمپری ذات ۽
 نود کبج ۽ سیاہیں مھپراں مینیت
 کوشس گل ۽ سرزلپاں بچنڈینیت
 لگنت انارکاں، بڈک ورنٹ دُراں
 برپیں چنی ۽ دامن و کراں
 کُنلائی آپ دانگیں سُمران
 شنگ بنت بومن ہمدیں گلاں
 ہمریں کاڈ زاننت — جانی ۽ !
 زکیں نوک گواپنت، بوئنت عالی ۽ !!

لال پد پریگامے بکن بزوتی
 پر کھیپ نیمونے بکن جودی
 پر رباد ریزیں مھپراس شردی
 داری دل ء مہ صورت کیا لاتے
 کنت منی بالاد ء مملات آتے
 محرمے شونی لوٹیت دش آتے
 حلو ت ب جاگھ و مکاماتے
 تھے کلہ دست ء رشتے داتے
 کشیت من دیم ء خطو آ یاتے
 مگس راش کت انسان چوپری ذاتے
 منی بالاد بندی من مجلسے شامی
 بیتنت پر نیمونے کچ ء داصی
 چوش گوٹشیت صاحب کل ب رڈرنامی

۱۔ ہندی لہری۔ دچار کپنگ۔ اوار بیگ

۲۔ ہندی لہری۔ ہند۔ جاگھ۔

۳۔ سگار ہ۔ سینگار۔

دمنی گر گهر چہار کل مُنت تنی درامی
 کیگد و بانوری سر و گواپ مُنت
 ڈیل و بالا دو کد و الکاپ مُنت
 چو تا گوشہ ماہ و دھپار و
 پھج بر اندیشہ بیامنی یار و
 تمدن شتگ پیری کیگد و کار و
 ہوات ان شیر بھییں رمب و انگار و
 پت منی پیری و پتہ بیار و
 نزل کئے مُنت پر تو کنت منہ مارا ؟
 توار کنیاں کار داریں نکیب و را
 شانہ بکن مل و چُست و انگار و
 بیارت اشتاپی زین رحوار و
 بسنداں وقی لانک و پ حکم جبار و

۱- شیر، ڈولدار۔ جلوناک ۲- چار دمی مامہ ۳- کتہ۔ نیگ۔
 ۴- لیب و گوازی ۵- صدی بزرے بزاں جلگ۔
 ۶- زوت۔ چٹک۔

گون ڈال و وسیف، کارچ و کاٹار ء
 گرگاں پنج تیر کنت جگر پارہ
 من زحان گور، من محبان آصر
 من گرو گناں پروشنگنت صر بار
 پر گواہ معلوم ننت تمام یار
 گروہ ء مل ء چاکر کار ننت
 پنجر ء ریم ء محکم ء دار ننت
 همراه منی صددردین شش و چار ننت
 پر مراد شامی مرکباں سوار ننت
 ننداں بہ زین ء مسل ء بھرام ء
 پ نیت دیدار ء گل اندام ء
 پازنھاں شور زرتنگ سبک گام ء
 موتک شانی گون گردن و ڈال ء

-
- ۱- زعم - ۲- کاپر - منہ
 ۳- اسپ ء گڑھی کنگ -

گج ۽ من پيلي سينگ ۽ تالا
 جبل ۽ سرگوندو حکيم ۽ تالا
 پر نهڻيا ۽ هنر گنگ ۽ مل ۽
 شاگ کنت ۽ مسل ۽ گوات جتين ۽
 کشي ز آسکي سر پنجگاں کل ۽
 پر يشتي چور ۽ من شپ ۽ نيل ۽
 گون مبلان تيل گپنگ من وڙيل ۽
 کيگد ۽ نکل ۽ گو سنگ تا جيل ۽
 پاسد اوشتنگ چيل ميل ۽
 من دورداں جبل بتيگ ۽ سرحيد
 اچ وتي کيپاں حوشن گت حومت ۽
 کڙن ان گپنگ مل ۽ يک دست ۽
 آورته لال ۽ من ۽ بسته

۱- گريو ۲- صکل- بهيم دنگ ۳- اشناپي- زوق
 ۴- رکيب- رکاب-

چیمہ ء گوشتہ سرمی میسری
 کلھے شارین بستہ نوک سوری
 چو مو دمک و صتر و انبیری
 واپین من کٹ ء گل کجات حوری
 لال گوٹھے انبے بوکنت صیری
 منی ملگی بالاد ء جنگ آھے
 سرو آھے یا ردٹھے افزاھے
 بندہ ذاتیت و حوری علواھے
 من کچ ء برپین چنی بیٹینگ
 من نظر غامین پختہ چیتینگ
 اے چه قدرتے رب ء جوڑینگ؟
 گت من ء شاصین تادر ء پرمان
 من دل ء ناصوڑہ مہ در ارماں

۱۔ حندی لہرے بزاں ارواہ و سارت کنزک، آرام دیوک۔

۲۔ شانک دیگ۔ صورت چارگ

۳۔ بے پاشدگ۔ بے سوب۔

ایشنت تہی بیماریں دل ۽ درمان
 دست جنگ مہرنگ ۽ گوٹرو درمان
 مٹنگیں دیم و کدھیں پھتان
 کشیت مصورت پ سبک جان ۽
 تاب دنت گوٹری ہارگیں میان ۽
 من از گل ۽ سد گنجیں گلستان ۽
 بادہ ٹے نوشیدہ چوستانہ
 اینج رخ و لال ۽ جامیں لپتان ۽
 دیدگان واژ کنت لال حماریاں
 شخم دنت بادگیر ۽ تھارین ۽
 گندیت منی ڈیل ۽ سرچاریں ۽
 چچک کنت دست ۽ زرنکاریں ۽
 پ منی سانڈی گردن ۽ شیپنگ

۱۔ درم۔ گوٹری

۲۔ پاری لہزیے بزاں پاچ کنگ۔

من شکر بوسی مہلب ء گپتگ
 تاک سے پاس ء شپ نہ شت مپت ء
 چارمی پاس ء گرتگ مل ء
 صمبلاں نزیک کت کچ ء کل ء
 چمن ء گرتگ آسمی بچل ء
 تو برو واپس پر تو کل اللہ
 (رک) دو شیگیں لیب ء کید منی پڑھاں
 تامل و تا کوئل سستہ تاتاھاں
 مہرگاں مہرنگیں کچ و ماھاں
 من وتی سوری مہلباں ساھاں
 کولنت نی دیدار ء وت کاھاں
 اود ء کر ماھ ء گلشنیں کٹ مینت
 آئے کہ تعریف ء نزانت جٹ مینت
 پر منی اوصافاں گروگٹ مینت
 جنتی حوراں یکے ء مٹ مینت

۱۔ دستونک ۲۔ تاک تاک بچک، شنگ۔ بچک۔
 ۳۔ نادان، نازانت۔ نزانت کار۔

(اسلامیہ پریس گورنٹ)